

Värmlands Anor

2002:4

December 2002

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

ISSN 1400-1047

Årgång 19

Pris 40:-

Mårbacka (Wermland) Selma Lagerlöfs födelsehem ("Munkerud" i Gösta Berlings Saga)

Selma Lagerlöfs Mårbacka som det såg ut när hon växte upp. Fotot som är taget i början av 1900-talet är insänt av Jan-Erik Kignell, Upplands Väsby.

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsvetenskap i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress

c/o Sander, Norra Berghaget,
667 32 Forshaga
E-post: lgsander@algonet.se

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 120 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (2001) till svenskt postgiro **46 96 60-5**. Medlemmar i Norge betalar 110 norska kronor + porto 40 respektive 30 kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Arkiv

Arkivcentrum Värmland, Box 475,
651 11 Karlstad. Telefon 054 - 61 77 00.

Besöksadress: Arkivcentrum Värmland,
Hööksgatan 2, Karlstad

Hemsida

www.genealogi.se/varmland

Styrelsen

Ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel 054-872754 Mobil 070 634 81 87

Vice ordförande K-G Lindgren,
Linnévägen 11, 661 43 Säffle.
Tel 0533-14124, mobil 070-5228549

Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsgatan 25, 661 40 Säffle.
Tel 0533-10559

Kassör Liv Hagberg, Garvaregatan 4,
652 20 Karlstad. Tel 0730-327195

Ledamot Anette Carlsson, Hööksgatan 2A,
652 29 Karlstad. Tel 054-181872.

Ledamot Björn Grindegård, Skolgatan 2B,
667 22 Forshaga. Tel 054-873933

Ledamot Carl-Johan Ivarsson, Björnstigen 25,
614 31 Söderköping. Tel 0121-21823.

Suppleant Arne Berg, Kila, Väsby 2,
661 94 Säffle. Tel. 0533-63088

Suppleant Sigvard Boström, Brosätter 317,
660 57 Väse. Tel 054-861055.

Suppleant Eva Fredriksson, Karlag. 3C,
652 23 Karlstad. Tel. 054-189238

Suppleant Marianne Fröding,
Lambergsgatan 5, 652 21 Karlstad.
Tel. 054-853521

Valberedningen

Bernhard Granholm (sk), Ljunggatan 39C,
664 62 Grums. Tel 0555-61153

Råald Engelbrekt, Spångbergsvägen 88,
682 32 Filipstad. Tel 0590-10181.

Ingrid Johansson, Gansbyn, Sätra,
671 95 Klässbol. Tel 0570-461070

Materialförvaltare Fredrick Andreasson,
Bruksgatan 24 A, 667 32 Forshaga.

INNEHÅLL

- 3 Vi drog till Dalarna
- 4 Arvid i Godås
- 8 I döda smeders sällskap
- 11 Vinterns program 2003
- 12 Värmlänningar i Eiker 1875 och 1891
- 15 Sång eller oljud...
- 16 Gud hugswale våra hiertan
- 18 Ur andra medlemsblad
- 19 Antavla nr 95
- 20 Ordförandekonferensen i Borlänge
- 21 Antavla nr 96
- 22 Olof Göransson Ramberg
- 24 Anor sökes
- 23 Nya Soldat CD skivan
- 25 Ordföranden har ordet
- 26 Föreningens utgivning av böcker och register
- 27 Värmländsk täljstensinventering

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

Upplaga 1200 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare

Lars-Gunnar Sander Forshaga

Redaktör

Carl-Johan Ivarsson, Björnstigen 25, 614 31 Söderköping.
Tel 0121-21823, mobil 070-2253245. cj.ivarsson@telia.com

Layout

Anette Carlsson, Karlstad

Tryck

Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Manusstopp för 2003:1 är 4 februari 2003

Vi drog till Dalarna

En rapport från Släktforskar dagarna tillhör de omistliga inslagen i VärmlandsAnors sista nummer för året. Så har det varit alltsedan de första Släktforskar dagarna med riksstämma arrangerades i Lund 1987. Vi skall inte frågå den traditionen här, även om det i år faktiskt hade varit möjligt att få med ett reportage i VärmlandsAnor nummer 3.

Skrivaren av dessa rader var på Släktforskar dagarna för femte året i rad. Om man efter Juan Antonio Samaranchs olympiska föredöme skulle drista sig till att ge ett betyg till arrangemanget, skulle jag nog kunna säga: "De bästa någonsin!" När det gäller Karlstad 1999 så är väl ingen i vår förening helt omdömesgill, men för övrigt kan nog många instämma med mig.

Borlänge 2002 hade alltså det mesta vad man kan önska sig av Släktforskar dagarna. Det fanns en föredömlig organisation, utomordentliga lokaler, varierande program och ett osedvanligt kompakt arrangemang i Borlänges konferenscentrum Galaxen. Besökarantalet var inte så överväldigande som tidigare år, men Borlänge är faktiskt en av de minsta städerna som varit värd. Vissa behövde inte ens gå ut under dagarna eftersom deras hotell låg i samma byggnad! Vi i den värmländska delegationen hade några minuters promenad till vårt hotell. Och det beklagade vi oss inte för, eftersom det också förmodligen var de varmaste Släktforskar dagarna någonsin. Det rädde högsommarvärme under den sista helgen i augusti – och sommaren kom ju att vara ytterligare flera veckor.

Värmlands Släktforskarförening var osedvanligt starkt representerat denna gång, eftersom nästan hela vår föreningsstyrelse hade möjlighet att vara med. Liv

Hagberg, KG Lindgren, Björn Grindegård och Marianne Fröding var föreningens ombud under stämman, och där deltog också Lars-Gunnar Sander i egen-skap av förbundets revisor. Lars-Gunnar hade avböjt omval i detta värv och blev vederbörligen avtackad i samband med stämman. Under stämman antogs äntligen förbundets nya stadgar – ett väl förberett beslut för att uttrycka det diplomatiskt. För övrigt blev stämman ganska strulig eftersom presidiet hade bekymmer med elementär mötesteknik i valfrågor. Nu blev det slutna omröstning men valberedningens förslag gick igenom med god marginal. Kanske kan vi klara oss utan infekterade personstrider och långdragna omröstningar nästa år i Ronneby?

Förutom de ovan nämnda deltog undertecknad, Gunnar Jonsson, Anette Carlsson, Arne Berg och Sigvard Boström som medhjälpare i vår monter, där vi fick många besök under båda dagarna. Det kanske inte var så många besökare som under tidigare år, men många var köpvilliga och vårt försäljningsnetto var större än förra året i Borås. Många frågade om socknar som Rämnen, Gåsborn, Kroppa och Ekshärad – byg-

der som vetter mot Dalarna och Bergslagen. Det värmländska inslaget i utställningen bestod inte bara i vår förening utan också av Arkivcentrum Värmland (som vanligt) samt Finnkulturcentrum och Nordvärmlands släktforskarförening (lite mer ovanligt).

Det övergripande temat för årets dagar var "Finnar, garpar och valloner – invandringens betydelse för Dalarna och Sverige". Som vanligt blev det inga föredrag för min del (frågar mig själv varför) förutom ett ganska ostrukturerat föredrag om tysk invandring av Gustaf von Gertten. Jag minns nog ändå mer författaren Theodor Kallifatides humoristiska och varma berättelse om sitt möte med Sverige, som deltagarna i ordförande- och redaktörmiddagen fick höra på fredagskvällen. Kallifatides var också årets invigningstalare.

Fanns det något som saknades? Ja, kanske var det den riktigt spännande nyheten i utställningen. Nya böcker och CD-skivor kommer i en strid ström, och Gensline har numera blivit en del av släktforskningsvardagen. Måhända var det ändå förbundets CD-skiva Sveriges Befolkning 1970, som demonstrerades och lockade många köpare.

Saker som fungerade mindre bra? Ljudet under stämmomiddagen nådde i varje fall inte riktigt fram, och därmed så dränktes den utmärkte konferencieren Stenåke Pettersson av sorlande forskare. Annars smakade maten förträffligt.

Vi tackar härmed Dalarnas Släktforskarförbund med sina medlemsföreningar och Släktforskarnas Hus för härliga dagar i Dalarna och ser fram emot att få komma till Ronneby om ett år, där Blekinge Släktforskarförening är värd.

Carl-Johan Ivarsson

Föreningens monter där Sigvard Boström och Lars-Gunnar Sander har hand om rulljansen. Foto: Gunnar Jonsson

Arvid i Godås

Om en gård i Eskilsäter och en värmlänning som blev präst långt hemifrån

av Sven U Johansson, Säfte

Namnet Arvid alltid har varit förknippat med Godås i Eskilsäters socken på Värmlandsnäs. Troligen rör det sig om en och samma släkt som fram till mitten av 1900-talet ännu bodde här. Släkten förekommer ännu i Eskilsäter, men Arvidsnamnet verkar däremot vara försvunnet.

Tack vare att namnet Arvid var ovanligt i trakten samt genom tillfälligheternas spel, har det gått att finna intressanta uppgifter om denna släkten redan från 1500-talet och framåt. De källor som finns från 1500- och 1600-talet, är i huvudsak skattelängder av allehanda slag samt domböcker. Dessutom förekommer släkten i en del andra källor, vilket gör att Arvidssläkten i Godås torde vara den släkt i Eskilsäter av bondeståndet från den tiden som är mest omskriven.

De som efterlämnade information från den här tiden, var adelsmännen som oftast hade militära uppgifter och andra offentliga uppdrag i rikets tjänst, samt prästerna som skrev i sitt ämbete.

Att någon bonde däremot var skrivkunnig, hörde nog till sällsyntheten på 1600-talet. Dessutom hade han väl föga nytta av att kunna skriva. Om en bonde inte köpte någon gård eller gjorde sig skyldig till något brott, förekommer han endast med förnamnet i skattelängderna från denna tid och går därför anonym ut ur historien.

Den förste Arvid och kalken

Den förste Arvid i Godås som med säkerhet omnäms i skrift, finns med i 1540 års jordebok. Vad han hade för efternamn framgår ej. Det kan vara denne Arvid som folkminnet bevarat i en sägen som upptecknats långt senare. Den handlar om när Arvid i Godås tog kalken från jättarna och har återgivits i flera versioner.

Denna version upptecknades troligtvis någon gång mellan 1667-1684¹. Med nuvarande stavning och skrivsätt lyder den så här:

”En grav i Eskilsäters socken, uti en sandmo, kallas Runskegrav.

Det berättas av gamle män, att jättar här haft sin hemvist. Det sägs att en bonde vid namn Arvid i Godås för 200 år sedan på julaftonen sent om kvällen ridit förbi där, då jätten med sitt sällskap sprang omkring graven och dansade.

Jätten ropade åt bonden och bad honom att han skulle stanna en stund och dricka julsoppa. Bonden sade nej, och då bjöd jätten honom att smaka på hans julebuska. Bonden höll in hästen och jätten som hade en kalk av silver med förgyllning, drack bonden till och fyllde kalken igen och räckte den till bonden (som fortfarande satt kvar på hästen).

Han slog ut kalkens innehåll bakom sig, varvid en del föll på marken och en del på hästen, där allt håret föll av där det träffade.

Bonden red snabbt iväg med kalken och jätten sprang efter och ropade att bonden skulle rida på ”bergen de hala och icke i djupa dala”, men bonden behöll kalken och tog den med sig hem till Godås.

På juldagsmorgonen tog bonden med sig kalken (till julottan) och skänkte den till Eskilsäters kyrka där den ännu finns².

Den senare versionen vilken upptecknades omkring 1770 och finns med i Erik Fernows Beskrivning över Värmland, lyder så här:

”Vid pass 270 år sedan, eller vid slutet av påvedömet, skall en bonde vid namn Arvid i Godås en julotta ridit till kyrkan, då han vid Runskegrav mötte ett troll som bjöd honom dricka ur en kalk, i vilken det hade julebuska. Bonden tog kalken, slog ut bakom sig och red i sporrsträck sin väg till kyrkan, där han lämnade kalken på altaret. Så mycket är visst, att här varit en förgylld kalk, som ingen guldsmed kunnat bestämma metallen uti”².

Enligt not i samma bok, bytte överceremonimästaren Sparfvenfeldt till sig denna emot en större silverkalk. Den

skall sedan ha kommit till S:ta Maria Magdalena i Stockholm.

Att det fanns jättar eller troll i socknen på den tiden verkar spännande. Kanske var det något annat främmande folk som Arvid träffade på? Runskegrav som är en hällkista, finns fortfarande kvar och är belägen på Ruds mark.

Vilken Arvid var det?

Enligt den äldre versionen (med jätten), hände detta ”för 200 år sedan”, vilket då skulle vara slutet av 1400-talet. Den andra versionen anger ”vid pass 270 år sedan eller vid slutet av påvedömet”, vilket skulle betyda att det hände omkring år 1500-1520. Tidsangivelserna får väl betecknas som högst ungefärliga, men om man tar hänsyn till båda tidsangivelserna, så kanske händelsen ha inträffat omkring år 1500.

Den Arvid som nämns i sägnen, bör vid tillfället ha varit relativt ung. Att rida ifrån förföljande ”jättar eller troll” i hög fart var väl inte något för en gammal man.

Hur gammal den i skattelängden tidigast omnämnda Arvid var, när han bodde i Godås år 1540, framgår ej. Att han betalade skatt betyder bara att han varit hemmansägare vid vuxen ålder och kunde då ha varit alltifrån 20 år till 70 år gammal, varför denne teoretiskt sett kan vara den Arvid som omnämnes i sägnen.

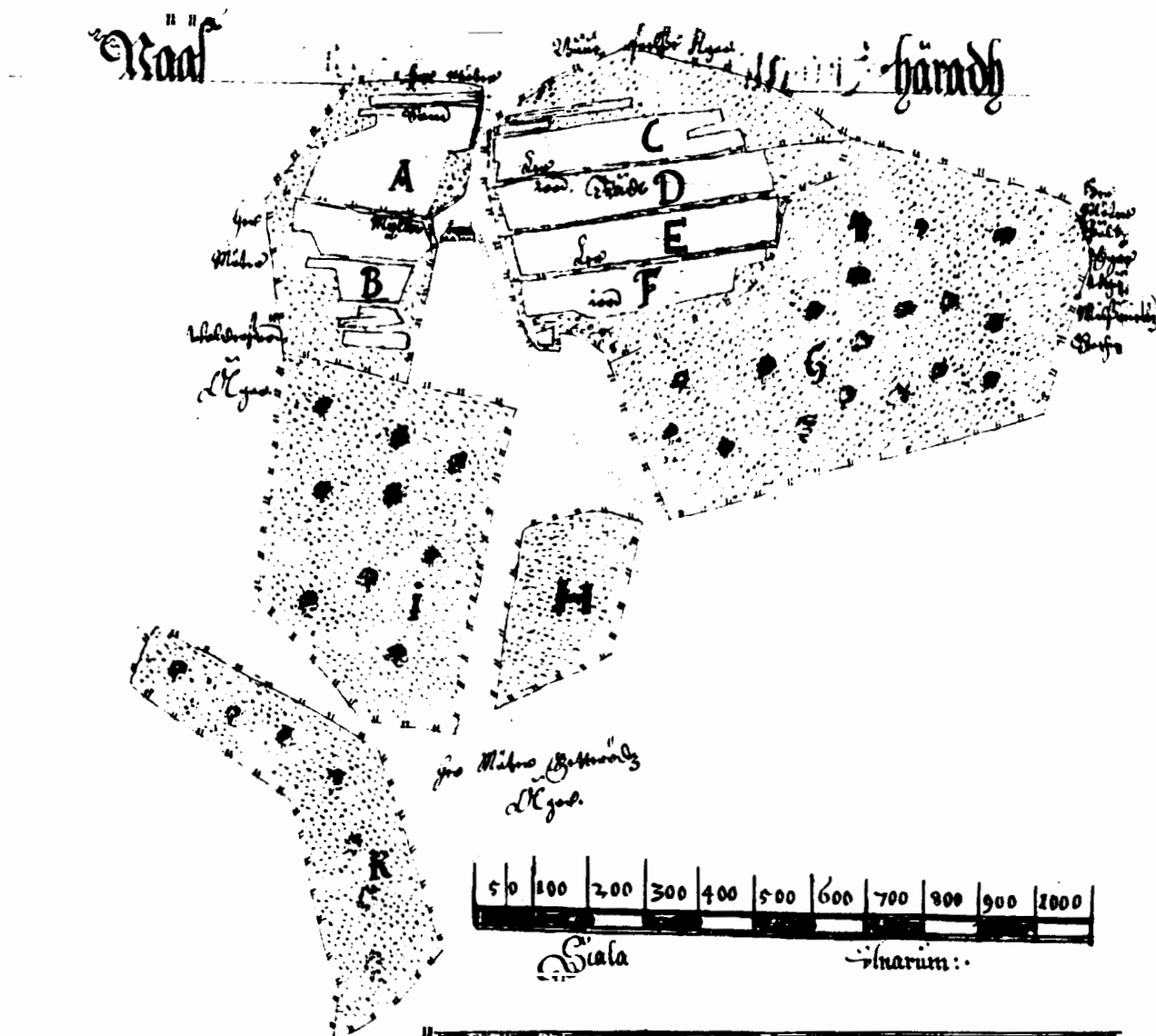
Arvid Bryngelsson i Godås

År 1622 fanns åter en Arvid omnämnd i en skattelängd som en av de då fyra

¹ Uppteckningen har erhållits från Landsmålsarkivet i Uppsala, och har hämtats ur ”Ransakningar om Antikviteter. 1667-84” och har renskrivits av A. Engqvist år 1929.

² Fernow hade i sin tur fått berättelsen av prosten Spak i Millesvik, vilket torde vara liktydigt med Carl Spak f.1711 i Millesvik, där han även avled år 1782 och vars förfäder varit präster där sedan 1500-talet.

Nolarum		Explicatio:	
7	Goos	10	1000
A	Wypfel	10	1000
B	Wypfel	10	1000
C	Wypfel	10	1000
D	Wypfel	10	1000
E	Wypfel	10	1000
F	Wypfel	10	1000
G	Wypfel	10	1000
H	Wypfel	10	1000
I	Wypfel	10	1000
K	Wypfel	10	1000
Etel focher: Gommern, fings		1000	
Walefche: gell; Sämbliged		1000	

Karta över Godås i Eskilsäter efter 1648 års geometriska jordebok.

brukarna i Godås. Denne kan ju ha varit sonson till den förutnämnde Arvid och bör ha varit född i slutet av 1500-talets senare del. Om honom och hans familj finns ovanligt många uppgifter bevarade.

Omkring år 1630, enligt uppgift i en dombok, köpte Arvid 1/4-del samt 1/5-dels mantal i Godås, nära halva gården, vilket kan tyckas mycket, men gårdarna var inte så stora på den tiden.

Enligt en boskapslängd från 1633 var det endast två bönder, Per och Arvid, som betalade skatt för sin boskap m.m. i Godås. Arvid hade då (eller skattade åtminstone för) 1 sto, 1 stut, 3 kor, 2 gamla getter, 2 får, samt för att han odlade två tunnland (1 ha). Man skulle kunna tro att de hade oxar som dragare vid denna tiden, men de är sällsynta. Däremot verkade nästan alla bönderna i trakten ha häst.

År 1641 är skattelängdens uppgifterna för ovanlighetens skull litet mera detaljrika beträffande namn: vi får här veta att Arvids efternamn var Bryngelsson och han betecknades även som "gammal". Dessutom fanns där i Godås en Måns Arvidsson som betecknades som knekt (soldat). Detta kan betyda att Måns Arvidsson var s.k. utskriven soldat och kanske utskickad till Tyskland för att delta i det då pågående 30-åriga kriget. Han bör ju ha varit en son till Arvid Bryngelsson.

De övriga som skattade i Godås år 1641, var Torsten Andersson som betecknades som dräng samt Anders Andersson.

Måns Arvidsson tycks dock ha överlevt kriget, eftersom han figurerade i domboken vid ett ting den 20 augusti 1647. Där var han anklagad för att han "lägrat Ingeborg Pedersdotter i Låxerud, Millesviks socken, och avlat barn med henne som hon ännu gick med". Efter som de ej ville gifta sig med varandra, fick de böta, samt dessutom fick Måns betala morgongåva samt barnaföda (d.v.s. underhåll för barnet) till Ingeborg.

Arvid hade också en son som hette Bryngel Arvidsson. Denne var född omkring 1629 och blev med tiden präst i Ryssland och antog namnet Govinius. Mer om denne senare. Enligt uppgift levde Arvid fortfarande år 1653 och vad som hände honom därefter är inte känt.

Godås vid 1600-talets mitt

Arvid i Godås tycks inte ha varit någon

storbonde efter våra mått mätt.

År 1647, enligt en kvarntullslängd, var det tre hushåll som betalade skatt i Godås: Arffwe (Arvid) skattade för tre personer, Torsten för en samt Lars för två personer; d.v.s. totalt sex personer. Hur många invånare det då fanns i Godås, är svårt att säga. De ovanstående uppgifterna anger bara hur många som betalade skatt, vilket vanligtvis endast arbetsföra personer mellan omkring 15-65 år gjorde. Barn och gamla är därför ej med. Om man antar att varje hushåll bestod av 5-6 personer, bör ju invånarantalet vara ca 15-20.

Vad levde då Arvid och hans samtida i Godås utav? Hur många djur familjerna hade, framgår av tidigare omnämnd boskapslängd från 1633. Beträffande den odlade jorden finns från denna tid även noggranna upplysningar.

Omkring år 1648 blev Godås kartlagt. På kartan anges att "Goås ähr 1 skattehemman". Åkerarealen angavs även på kartan och var, omräknat till nutida mått, totalt 7,8 hektar (drygt 15 tunnland). Varje åkerlapp och slättermark är utritad och dessutom är även jordmånen, såsom t.ex. mylla, lera och dylikt angiven. Slättermarkerna gav 50 lass hö och till hemmanet fanns "skogs- och mulebete gott". Där fanns också en humlegård med 200 stänger.

Om Arvid hade halva gården, bör han ju då haft en åkerareal av ca 4 hektar att odla. Någon spannmål för försäljning blev det väl knappast. Det som eventuellt gav penninginkomster var väl smöret samt om de kunde sälja några djur. Huvuddelen av skatten betalades f.ö. med smör och oxar.

Bryngelphus Arvidi Govinius

För snart ett par år sedan, sökte en ung dam från Borås, Maria Hallman, efter sina förfäder från Eskilsäter. Hon undrade om någon hade uppgifter om en Arvid Govinius som skulle ha bott i Godås på 1600-talet. Jag hade aldrig påträffat namnet Govinius i Eskilsäter. Däremot visste jag att det bott en Arvid i Godås vid denna tid. Det framkom senare att det var denne Arvids son Bryngel som först tog namnet Govinius.

Med hjälp av litteraturen har det gått att få fram uppgifter om Bryngel/Bryngelphus och hans släkt. I Svenskt Biografiskt Lexikon anges att denna släkt härstammande från skattebonden Arvid,

vilken fortfarande var i livet år 1653 och bodde i Godås, Eskilsäter.

Bryngel Arvidsson studerade vid Karlstads skola mellan åren 1639-1649. Han latiniserade då namnet, vilket var vanligt bland präster till Bryngelphus Arvidi. Han kallade sig först Peninsulanus, som helt enkelt betyder Näsbo. Ett passande namn på en student från Värmlandsnäs! Senare antog han namnet Govinius, där namnets första del, Go-, säkerligen kommer av namnet Godås. Senare stavades namnet även Govenius eller Gowenius och den finska grenen av släkten stavade namnet Govinius eller Guvenius.

Om Bryngelphus studietid finns det även en del att läsa. En studiekamrat till honom, Petrus Magni Gyllenius -sedermera även han präst - förde dagbok³. Enligt en elevförteckning från 1648 i samma bok, visade det sig att Bryngelphus och Gyllenius dessutom var klasskamrater.

Eftersom de studerande, djäknarna som de kallades, fick sig tilldelat socknar där de fick "tigga" till sitt uppehälle under studietiden, gjorde de många resor till fots och med båt i Värmland.

I oktober 1640 besökte Gyllenius Näset. Den 2:e kom han till Gaperhult med båt. Han beskriver sedan vilka gårdar han besöker på Näset. Den 18:de och 19:de oktober var han i Godås. Han nämner även att den 19:de "war en häfftiigh storm och bläst, fölt också en stoor snö om afftonen, att han stodh til knädz".

År 1642 i oktober var det åter dags för besök på Näset. Gyllenius hade tillsammans med Bryngelphus Arvidi fått sig tilldelat Millesviks pastorat. Den 4:de kom Gyllenius till Godås, och den 5:te började han tillsammans med Bryngelphus "som var hemma i Godås⁴" som han skriver i dagboken, att gå uti Eskilsäters socken. På kvällen kom de till Byn där de övernattade. Bland annat besökte de Ölseruds kyrka i Ölseruds Byn den 9 oktober, "vid vilken kyrka står en gammal stenkyrka, mest nedfallen".

Sista gången Gyllenius nämner Bryngelphus Arvidi är i november 1648.

Präst i Ingermanland

År 1650 blev Bryngelphus student vid universitetet i Dorpat (dagens Tartu) i östra Estland. Bryngelphus blev omkring 1664 kyrkoherde i Järvisaari i Ingermanland. Varför han lämnade hembygden är

svårt att veta. Kanske fann han större möjligheter att studera och verka i det svenska rikets östra utkanter än att försöka bli präst på hemmaplan. Han blev därmed en av relativt få rikssvenskar som blivit präster i Ingermanland under åren 1617-1721 då Ingermanland var en del av det svenska riket.

Ingermanland, vilket nu tillhör Ryssland, ligger mellan Estland och sjön Ladoga, samt sträcker sig norr och söder om S:t Petersburg. Befolkningens majoritet var ryskspråkig och tillhörde den ortodoxa kyrkan, men i området fanns också tysk-, finsk- och svensktalande lutheraner. Prästernas personhistoria finns skildrat i verket Herdaminne för Ingermanland som givits ut av Svenska Litteratursällskapet i Finland. Första delen omfattande svensktiden skrevs av Kyösti Väänänen och gavs ut 1987. Det är i denna del som familjen Govinius är omnämnd. Andra delen behandlar tiden från 1718 till församlingarnas upphörande på 1930-talet. Den är skriven av Georg Luther och kom ut 2000.

Kyrkoherden Brynolpus Govinius blev kvar som herde för församlingen i Järvisaari. Han var gift med Katarina Franck, prästdotter från Moloskovits, en annan ort i Ingermanland. Brynolpus avled i Järvisaari år 1693.

De efterkommande

Om Brynolpus Govinius söner och deras familjer finns uppgifter i ovan nämnda Herdaminne samt i Svenskt Biografiskt lexikon. Två söner blev präster i Ingermanland. Balthazar Govinius studerade i Åbo och prästvigdes till sin faders adjunkt 1686. Balthazar blev sedan domkyrkosysselman i Narva, rektor vid trivialskolan där 1689-1693, kyrkoherde i Koprina 1694 och i Moloskovits 1697. Han var död i januari 1702. Johannes Govinius prästvigdes efter studier i Åbo till komminister i Moloskovits 1702. Han flydde undan krigs- oroligheterna från sin församling och vistades som flykting i Narva 1704. Senare togs han till fånga och var förvisad till Vologda 1708 och senare till Novgorod. Kriget tog slut och Johannes kunde få tjänst som kyrkoherde i finska församlingen i Narva, ett uppdrag han hade till sin död 1740.

Brynolpus son Magnus Govinius († 1730) var stadsäldste i Villmanstrand

i sydöstra Finland. Han blev far till borgmästaren i Helsingfors Zacharias Govinius (1710—88), vars son var kommerserådet Henric Jacob Govinius (1753—1825) i Helsingfors. Zacharias Govinius brorson, justitierådmannen i Fredrikshamn i sydöstra Finland, Jobst Govinius (1735—74) blev farfar till generallöjtnant Karl Guvenius (1803-1879), som 1875 blev finländsk adelsman med namnet von Guvenius. Denna adliga släktgren utdog på manssidan med hans son generalmajor Alexander Reinhold von Guvenius (1848—1914).

En annan son till Brynolpus Govinius, var Arvid Govinius (†1716). Han fick 1691 burskap som köpman i Nyen⁵ men måste fly därifrån undan ryssarna och dog i Sundsvall. Hans son rådmannen i Luleå Claes Govinius (1692—1739) blev far till handelsmannen i Luleå Claes Govinius (1727—86), som var riksdagsman 1771—72. Dennes sonson Paul Govinius (1823—86) var tysk vicekonsul i Luleå 1871—86 och var morbror till Paul Peter Waldenström (Svenska Missionsförbundets grundare) samt far till Gustaf Paul Govinius (1856—1922), som var tysk vicekonsul i Luleå 1888—96.

Claes Govinius d y:s brorson Johan Govinius (1756-1813) blev handelsman i Torneå och far till den tjärexporterande köpmannen o skeppsredaren Paul Gowenius (1797-1874), som var svensk-norsk vicekonsul i Torneå 1861-74.

Dennes son Karl Adolf Gowenius

(1831—94) var svensk-norsk vicekonsul i Torneå 1875—94 och blev far till Charles Bernhard Gowenius (1879—1955), som var norsk vicekonsul i Torneå 1917-54.

Johan Gowenius brorsons son Claes Arvid Gowenius (1825—94) blev handlande i Piteå o farfar till den mångsidige målaren, tecknaren och etsaren Rudolf Gowenius (1896—1960), verksam utomlands 1921—39, huvudsakligen i Paris. Han är särskilt känd för sina dekorativa väggmålningar och är representerad med sådana i ett stort antal kyrkor i Frankrike och Sverige. Hans bror, godsägare Kurt August Gowenius (f 1900) på Gårdsby (Kronobergs län) var g m författarinnan Eva Marianne Gowenius, f Klinckwort (f 1904).

Den tidigare nämnda Maria Hallman från Borås, härstammar från Catharina Govinia f.1730 i Luleå, dotter till Claes Govinius f.1692 (se ovan), vilken var sonson till kyrkoherden Brynolpus Govinius.

³ Dagboken, vilken nu finns i tryck (Petrus Magni Gyllenii Dagbok 1622-1667), utgavs senast av Daniel Toijer och Carl Jacob Gardberg 1962.

⁴ I bokens text står "Boååss", vilket troligen är ett översättningsfel från handskriften. I bokens register står det Godås. För övrigt stavades namnet tidigare vanligtvis Goås.

⁵ Staden Nyen var belägen vid floden Neva, strax öster om staden S:t Petersburg i nuvarande Ryssland. Staden intogs och förstördes av ryssarna år 1703, varefter de började uppföra staden S:t Petersburg närmare Nevas mynning.

Snart är det 2003!

Så det är dags att betala in medlemsavgiften för det nya året. Enligt årsmötets beslut så står årsavgiften kvar på låga 120 kronor även för 2003. Vad får du för det? Självfallet är väl VärmlandsAnor den medlemsförmån som skattas högst – och kanske för många den enda kontakten som Ni har med föreningen. Men vi ordnar ju också olika aktiviteter på olika platser i Värmland, och vi håller igång VärmlandsRötter på internet, och arbetar på andra sätt i forskningens tjänst.

Men för att kunna bedriva denna verksamhet så behöver vi Ert stöd. Så passa

på att betala så fort som möjligt, helst under januari månad. Varje år är det ett betydande antal medlemmar som antingen helt struntar att betala och därmed så småningom stryks ur medlemsmatrikeln, men också ett stort antal som dröjer långt in på året med att betala, och som därmed kräver en stor arbetsinsats med påminnelser – tid som borde kunna användas på ett bättre sätt.

2003 är ju året då föreningen fyller 20 år, och det kommer på olika sätt att märkas i vårt arbete och i VärmlandsAnor. Så häng med oss på ännu ett spännande år med släktforskningen!

I döda smeders sällskap

Föredrag av Anders Sandin vid släktforskardagarna 1999

Jag har kallat mitt föredrag för "I döda smeders sällskap". Detta har sitt ursprung cirka 15 år tillbaks i tiden. På den tiden var jag hårt engagerad i kartläggning om smedsläkter i Munkfors. Kvällar och delvis nätter ägnades åt att gräva i gamla handlingar. Min hustru tappade så småningom tålamodet och det var just vid den tidpunkten man visade en film med den titeln "I döda poeters sällskap" och hon sa då "att nu får du inte fastna i döda smeders sällskap längre utan du måste du ägna dig åt de levande ett tag."

Låt oss emellertid stanna kvar en stund i döda poeters sällskap:

*Men en gang, när smälta högs i stöcke
flög en splint i skaal på gamle sme'n;
han seg ner, för dö'n hadd' komme ve'n
å te dätte int behövdtes möcke.*

*Klaga lell hans vane allri va,
å på Fällings anseekt' lysste gläija
än ve siste ola som han sa:*

"Guskelov att ja' feck dö i smäija!"

Detta är sista strofen i F.A. Dahlgren - Fredrek på Ransatts dikt "Mäster Fälling".

Bruken och deras smeder är på väg att försvinna in i glömskan. Frågan är om vi idag har några verksamheter kvar, som i egentlig mening kan kallas för bruk, trots att det geografiska namnet innehåller ordet bruk. Även om vi inte är medvetna om det, har vi mycket kvar av den tidigare bruks- och smedskulturen i vår dagliga tillvaro. Syftet med det här föredraget är därför att i någon mån försöka levandegöra detta kulturarv.

Som vi hörde alldeles nyss så är begreppet smed ofta mångtydigt och i det här sammanhanget menar jag med smed den person som var anställd vid ett bruk och som hantverksmässigt och med maskinella hjälpmedel framställde en järnprodukt som skulle vidare bearbetas av andra. Vi behöver kanske inte här någon heltäckande definition men på något sätt så behöver vi avgränsa begreppet brukssmed. Vad var nu orsaken till att brukssmeden försvann? Det är inte svårt att finna förklaringen. Smedens

viktigaste arbetsmaskiner härden och hammaren blev omoderna och ersattes av andra typer av utrustningar och för att hantera dessa krävdes inte längre smedernas sedan sekler nedärvda skicklighet att göra järn.

Bruksdöden

Det är inte enbart brukssmedens yrke som försvann utan den tekniska utvecklingen medförde också att hela bruk försvann. Det gällde inte alla, utan främst de bruk som inte kunde investera i de nya götstålsprocesserna eller som hade oturen att ligga vid sidan om de nyanlagda järnvägslinjerna.

Perioden som kom att kallas för bruksdöden härjade under senare hälften av 1800-talet fram till början av 1900-talet med sin kulmen omkring 1890. Munkfors var ett av de bruk i Värmland som överlevde bruksdöden och många ättlingar till smederna från epoken före bruksdöden levde kvar på bruket och kunde berätta om familj- och uppväxtförhållanden vid sekelskiftet. I den vändan så genomfördes i Munkfors en serie intervjuer med pensionärer år 1956. Inga

av de intervjuade lever idag. De här intervjuerna finns ordentligt nedtecknade och delvis även inspelade på band. Jag tänkte här plocka några bitar ur dem och jag avstår då i allmänhet från beskrivningarna om den tekniska delen av järntillverkningen och koncentrerar mig på människorna.

I intervjuerna ställdes frågor till 13 pensionerade personer med lång anställningstid vid bruket och de flesta var födda på 1880-talet. Ett brett spektrum av frågor behandlades vid dessa intervjuer t.ex. hus och hem, marknader, arbete under skolgången, olika yrken och verksamheter, mat och dryck och speciellt systemet med uttag från brukets magasin, klädsel. Annat man talade om var vägar, levnads- och arbetsförhållanden, lek och nöjen, fackligt arbete och strejker, föreningar, tidningar och litteratur, hälso- och sjukvård, skolan, militärtjänst, kyrka och andligt liv, emigration. Ja, det är ett fantastiskt material att gräva i och det är inga problem med källkritik. Allt som kommer fram i de här intervjuerna är självupplevt.

Smältsmedjans arbetslag. Ett foto från Gustafsfors på 1880-talet. Fotot tillhör UHBs fotosamlingar på Värmlandsarkiv.

Släktbandens betydelse

"Smedsläkter" är ju temat för den här stämman och som bekant så är smederna vid ett bruk rätt ofta släkt med varandra, antingen direkt genom familjerelationer eller genom ingifte. Det kanske inte är så konstigt att man umgås och håller ihop där det finns intresserelationer.

Däremot är det kanske svårare att förstå att yrket går i arv från far till son i flera generationer. Naturligtvis kan det vara fråga om yrkesstolthet men det finns en annan faktor som kanske inte uppmärksammas tillräckligt.

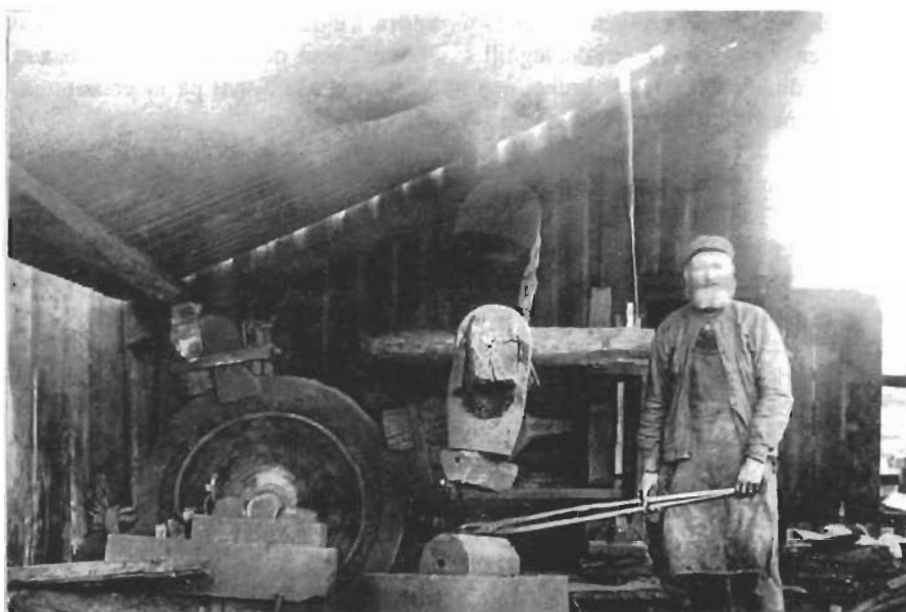
Göran Rydén har i en doktorsavhandling som han kallar för "Hammarlag och hushåll" beskrivit förhållandena vid bruk i Gästrikland och Dalarna. Han har pekat på de familjeekonomiska förutsättningarna. Betalningen för tillverkat järn i smälthärdar lämnades till mästersmeden och han skulle i sin tur ersätta sina medarbetare. Om det då var familjemedlemmar som var i samma lag stannade pengarna inom familjen, vilket ju var en stor fördel. Samma mönster återspelas också i de intervjuade familj- och släktförhållandena.

Hus och hem

Familjerna var som regel stora och med många barn. Man var så gott som alltid hänvisad att bo i brukets bostäder. De var små och många familjer måste dela på de bostadsytor som fanns att tillgå. Vanligen bodde man i ett enda rum, som också innehöll s.k. bostadskök. Ett av intervjuoffren beskriver situationen sålunda:

"Det var inte så stora privilegier vi hade på den tiden. Vi hade ett rum och mor och far och piga och tio barn bodde alla i detta enda rum. Och far hade 14 öre i timman i förtjänst men ändå kunde han ha både ko, kvigko på året och ett par svin och vi skulle ha sängplats alla barn inne i ett rum hos mor och far. Vi hade en bordbänk, vi kallade. Vi låg fem i den, tre åt ett håll och två åt ett håll och så fick en del ligga på golvet. Det var ett sånt där trägolv och att det var grovt, ett grövre träd det här och det var fernissat så det blev ännu vitare men då använde vi på golvet, så tog vi ris och hackade och strödde på golvet och ibland så hade dom björklöv, repade björklöv och la på golvet".

Ja, det bodde ju mycket folk i det här enda rummet. Far i huset var ju smed och han arbetade skift och var i behov av sömn mellan skiften och hade naturligt-

En gammal mästersed från Gustafsfors, 1882.

Foto från UHBs fotosamlingar på VärmlandsArkiv.

vis svårt att få lugn och ro och sova i det enda rummet speciellt under dagtid. Det löste man ofta så att far hade en liten kammar på vinden eller en sovstuga i trädgården och där var det absolut barnförbjudet. Vissa smeder speciellt mästersmederna var privilegierade och hade två rum vilket betraktades som mycket hög status på bruken. Smederna såg alltid fram emot hösten med ett visst intresse, ty då skulle de få reda på om de skulle kunna flytta till annan lägenhet. På magasinssväggen spikades upp en s.k. "rumsnota" på vilken det stod vilka som kommit i fråga och det spordes snabbt när den kommit upp och det gick som en löpeld genom bruket och alla skulle bort och titta.

Det fanns dock sådana som bodde sämre och som hade sämre bostäder än de här bostadsköken. För de smeder som inte bodde vid bruken utan veckopendlade fanns en särskild dagsverksstuga där man övernattade under veckorna. En av de intervjuade smederna berättar att de låg på britsar och hade maten i kistan. Där fanns även en öppen spis. De tvättade sig aldrig förrän de skulle gå hem över helgen, så där var förfärligt smutsigt och ohygieniskt. Ett härligt tillhåll för ohyra. Man kan förstå att folk gjorde omvägar omkring "hötta" eller dagsverksstugan.

Mat och dryck

Man pratar i intervjuerna också mycket

om mat och dryck. Det låg brukspatronen eller förvaltaren vid bruket att se till att de anställda fick möjligheter att skaffa mat. Några egentliga handelsbodas fanns inte på landsbygden. Det var ju städernas privilegium att bedriva köpenskap. Vid sidan av de regelbundet förekommande marknaderna måste därför brukspatronerna inrätta magasin där de anställda kunde få ut dom varor som inte tillhandahölls på marknader eller som kunde fås i den egna trädgården eller från den egna grisen eller kon. Bruket byggde då svinhus i en lång rad och även kostall för sina smeder. Den första måndagen i månaden var det uttagsdag från magasinet och man gick till kontoret och fick uppskrivet vad man ville ha. Man fick sedan en lapp med sig att lämna fram i magasinet.

Om man tog ut havre, råg, ärtor, sill osv. så gick man sedan till kvarnen för att få spannmålen mald. Varje smed hade ett uppslag i den s.k. avräkningsboken och där skrevs upp vad man tagit ut. Detta avskrevs sedan på avlöningskontot. Det var därför aldrig några större pengar i omlopp som man fick ut. En dag gick en av smederna till kontoret och sa att han inte ville göra något uttag utan ville ha sin avlöning i reda pengar och det fick han ju inte utan han fick en anvisning på beloppet. Han tog med sig anvisningen till Karlstad och där gick han in i en affär och lämnade fram den. Där skakade de på huvudet och lämnade inte ut något. Då säger den som intervjuas:

"Då gick smeden raka vägen till landshövdingen och talade om hur det låg till. Landshövdingen kontaktade bruket och det blev snart ändring med anvisningarna".

En av de intervjuade smederna berättade också: "I min barndom tog man ut allt möjligt på uttagsdagarna, spannmål, tobak, malt och humle. Man bryggde gott dricka på den tiden. Det var mycket godare än våra dagars pilsner och därtill mycket starkare. Man bryggde stora kar och tappade på helbuteljer. Det jäste väldigt och det hördes som bösskott när korken drogs upp."

Klädseln

Man berättar också en del om klädseln. Det är ju nästan mytomspunnet med de långa smedskjortorna. Smederna vid härdugnarna var klädda i långa vita skjortor tillverkade av det som man kallade blaggarn och det sas vara oblekt lin. På fötterna hade man träskor som bestod av en träbotten med en läderrem över vristen. Smederna vid hamrarna hade dock vanliga blåställ. En smed beskriver kläderna på följande sätt, och det här är faktiskt nästan poetiskt: "Det var mycket vackert att se när smederna kom i sina långa vita skjortor då dessa var tvättade och nystrukna. Men det var ett ansträngande jobb att stå vid den varma ugnen och de svettades kraftigt med den påföljd att skjortorna blev så styva att dom stod för sig själva."

Nu för tiden erhåller arbetarna vid industrierna salttabletter som ersättning för de salter som försvinner vid svettning. Äldre tiders bruksarbetare behövde däremot aldrig sådana tabletter ty kosthållet bestod i huvudsak av nedsaltad mat. En annan av de intervjuade smederna berättade om sin barndom "att ifråga om klädsel kommer jag ihåg från barndomen att vi barn hade ett stort läderförkläde på oss för att vi inte skulle slita upp kläderna så fort och dessa var av grovt tyg som mor hade vävt och så hade vi naturligtvis träskor på fötterna". Men det hade inte ungarna hela året, utan det var bara på vintertid. På somrarna gick de alltid barfota, och det var inte enbart ett läderförkläde som dom hade för att så att säga, spara dom

andra kläderna, utan de hade också "bötter" som dom sa, dvs. i byxbaken. Man hade alltså sytt på läderskoningar även i byxbaken.

Barnens liv

Eftersom det blickas tillbaka mycket i de här intervjuerna så berättar man en hel del om skolgången och samtidigt det arbete man kunde utföra under skolgången.

Även smedernas barn fick hjälpa till med familjens uppehälle. En av de intervjuade smederna berättar: "På eftermiddagarna brukade vi gå ner och packa kaggstål. Det är ett särskilt förstklassigt stål som kallas brännstål, och som skickades iväg till Indien och Japan. När kaggarna var fyllda påsattes locket och ett sigill. För varje kagge utbetalades några ören. En dag kom en av mina skolkamrater inte till skolan utan han hade istället gått till bruket för att packa stål och jag blev nedsänd dit av läraren för att hämta honom. Ibland var det dock tvärtom och det skedde en sorts arbetsförmedling genom skolan. Det skedde på följande sätt: Under en lektionstimme inträdde i klassrummet en förman eller faktor som han kallades och talade om att nu behövdes några småpojkar igen vid bruket och det var aldrig brist på arbetsvilja, ty det blev en extra slant."

Packningen av kaggstål var inte den enda arbetsuppgift som skolpojkar fick utföra. Man berättade i flera av intervjuerna att man hjälpt till med att fälla ner stämbordet vid vattenhjulet och andra var växelpojkar vid järnvägsspåren. Det fanns alltså väldigt mycket uppgifter för småpojkar.

Vid Gamla Bruket i Munkfors finns det ett fotografi som var taget 1884 på en stor del av dem som fanns vid bruket. Det är ett fotografi med nära 400 personer och det var frapperande hur mycket barn som fanns med på det fotografiet. Naturligtvis var det en del nyfikna som ställde upp när det skulle tas foto men det var faktiskt också många barn som arbetade vid bruket när dom inte gick i skolan.

Konfirmationen var den tidpunkt då smedpojken kunde inträda i arbetslivet. Och många smedsöner började då som drängar hos någon smält- eller hammarsmedsmästare. Var han då äldste sonen till mästaren var det goda utsikter att han kunde avancera till mästersven och i sinom tid efterträda fadern.

Sedan har jag en bandinspelning på en intervju där det är en smed som berättar vad han arbetade med som pojke. Han fick vara springpojke och "kut runt hele Munkfors".

Ett strävsamt liv

Ja, arbetarna hade det strävsamt förr, men de nöjde sig med vad som bjöds, ty de visste ju inte om att de kunde få det bättre. De trivdes emellertid med sitt arbete och deras sinne för humor underlätade tillvaron betydligt. De stannade ofta kvar i Munkfors hela sitt liv, vilket dock till en viss grad berodde på den skuld de mestadels skaffade vid uttagsdagarna.

Den mystik som fanns i de dunkla lokalerna gav av naturliga skäl upphov till mycket vidskepelse. Här citerar jag de som intervjuats: "Det var mörkt överallt och ljuset från de flammande ugnarna åstadkom ett skuggspel vilket med hjälp av livlig fantasi tolkades som andar och tomtar".

Många var djupt religiösa och medlemmar av metodist- och missionsförsamlingarna. En del tog t.o.m. nattvarden bakom ugnarna. Andra söp däremot och gjorde det

Stångjärnssmeder från 1870-talet. Fotot kommer från UHBs fotosamlingar på Värmlandsarkiv

med besked. De drack tills de stupade i säng och flaskan hade de bredvid sig på golvet. När de sedan vaknade till liv var det bara att sträcka ut handen, ta flaskan, lyfta lite på huvudet och dricka några klunkar. Detta fortgick tills flaskan var tom och när det var tid att arbeta igen stod dom då igen framför ugnarna, arbetsföra, men oerhört törstiga. Drängarna fick då därför hämta dricka på stora flaskor vilka tömdes rätt snart. Man kanske kunde tro att supandet skulle medföra en mängd olycksfall. Och det verkar då på de intervjuade att så inte skulle vara fallet. En av dem säger: "Trots att vi inte hade några skydd hände inga större olyckor. Man fick lite brännskador, men man fäste sig inte vid dom, ty de liksom hörde till arbetet. Man var frisk och hade god hälsa, trots vinterns kyla och dessa dragiga lokaler".

Jag undrar vad dagens skyddsombud skulle ha sagt om en sådan inställning, att brännskadorna hörde till jobbet...

Fritiden

Men man roade sig också och vid midsommar brukade det vara mycket folk uppe i skogen och dansa och man höll på ända till morgonen. Man drack mycket sprit och förde ett förfärligt oväsen. En anställd vid brukets jordbruk brukade spela fiol och det gjorde han mycket bra. Pojkarna la ihop och betalade honom. Men hur mycket det var kommer jag inte ihåg säger min sagesman.

Varje år brukade bergseleverna vara en månad på bruket och när denna tid var över ställde de till en härlig fest för smederna. Det var ett kalas som var efterlängtat. Man skickade efter lådor med sprit från Karlstad och det blev ett förfärligt supande.

Man kan få intrycket från de intervjuade att fritiden upptogs av ett ohälsamt supande. Det var ju inte så. Under slutet av 1800-talet bildades många seriösa grupperingar som tog avstånd från supandet. Det var inte enbart nykterhetsföreningar som gjorde det här utan de frikyrkliga var ju emot ett ogudaktigt leverne. Likaså kom det igång blåsorkestrar och sångföreningar och dom kom också till för att bilda motvikt mot festandet. Även bruksledningen insåg att man skulle få ett bättre arbete utfört på bruket om supandet motarbetades och stödde därför bl.a. blåsorkestern och sångföreningarna.

Vinterns program 2003

Besök på Värmlands Museum

Värmlands Museums arkiv onsdagen den 22 januari kl 18.00-19.30

Begränsat antal personer, de första 12 anmälda.

Anmälan till Björn Grindegård 054-873933

Temadag om DisGen

Arkivcentrum, Almquistsalen lördagen den 22 februari kl 13-17

Disgendag för dig som använder DISGEN version 8.

Få tips och svar på dina frågor.

Anmälan till Gunnar Jonsson vsff@telia.com

eller 0533-10559 senast 10/2.

Ange i din anmälan vilka frågor du vill ha svar på.

Kostnad 100:-kr per person. Eftermiddagskaffe ingår.

Jag sa ju inledningsvis att smedyrket försvann här i samband med bruksdöden och då måste man fråga sig, vart tog smederna vägen? Det var ju inte alla som likt mästare Fälling som fanns i slutet på sina dagar i smedjan. De flesta smederna lämnade ju detta jordeliv på annat sätt och de fanns ju kvar även sedan smedyrket hade rationaliserats bort. Vart tog de vägen?

Jo, man räknar med att det fanns cirka 100 hyttor och hamrar i Värmland omkring 1850. År 1920 fanns det endast 6 kvar, och då snarare järnverk än bruk. Bruksdödens härjningar upplevdes ju som en katastrof men senare utredningar har visat att sysselsättningen inom järnhanteringen snarare ökade än minskade trots de många bruksnedläggelserna. Munkfors anställde under 1890-talet cirka 900 personer. Det var inte nyanställningar allt utan även ersättning för avgångar och det motsvarade nästan helt minskningen i sysselsättningen genom de nedlagda bruken. De kvarvarande bruken växte alltså kraftigt men egendomligt nog inte på de nedlagda brukens bekostnad. Det gick ju inte en ström av arbetslösa smeder från de nedlagda bruken till dom som expanderade. Det var mera på ett modernt språk så att övertaligheten fanns på fel ställe och att arbetskraftens rörlighet var låg. De expan-

derade bruken kunde rekrytera i den nära omgivningen därför att de nya processerna krävde relativt kort upplärningstid.

Men åter till den ursprungliga frågan: Vart tog smederna vägen? Vid de nedlagda bruken stannade en del smeder kvar och ägnade sig åt arbeten inom orten vilket ju oftast var för få för att kunna sysselsätta alla. Många vände blicken åt stora landet i väster och emigrerade och vid de expanderade bruken stannade smederna kvar och deras kunnande behövdes ju inte längre utan de omskolades till martinarbetare, valsare, trådragare och de andra yrken som fanns på bruket. Många av mästarna och svennerna upplevde nog förändringen från en privilegierad grupp med hög status och förmåner till en av många bruksarbetare.

Detta slog igenom i husförhörlängderna då yrkesbenämningarna ändras från en period till en annan. Jag tror att vi som bor på de överlevande bruken ska vara tacksamma för att så många smeder stannade kvar som läromästare för de nyanställda lantarbetarna och skogs-huggarna vilka genomgående saknade industriell erfarenhet.

Värmlänningar i Eiker 1875 och 1891

Jeg har kommet på tanken at jeg kunne sende Folketellingen 1875 og 1891 på Eiker til dere da det var mange som kom til Norge fra Sverige i de tider. Disse to folketellingene er ikke lagt ut på internet, det er bare folketellingene 1865 og 1900 som er lagt ute.

Folketellingene 1865 og 1900 har mest bare Sverige som fødselssted, så det er vanskelig i finne ut hvor i Sverige de er født de som kom til Norge i de tider.

I folketellingen 1875 på Eiker var det 172 som var født i Sverige, av disse var det 60 som var født i Värmland. I folketellingen 1891 på Eiker var det 211 som var født i Sverige, av disse var det 68 som var født i Värmland. Det er mulig det var flere som kommer fra Värmland, men det er vanskelig å se det da de fleste har bare Sverige som fødested. Det er også fødte fra Dalsland og Bohuslen. Hvis dere er interessert i de andre som ikke er født i Värmland, så kan jeg også sende disse til dere.

Eiker bygdene ligger vest for Drammen by. Det var mange bondegårder, fabrikker, steinbrud, møller og teglverk, så det var nok arbeide til de som kom fra Sverige. De fleste gutter som kom til Eiker fant seg ei jente.

Arvid Andersen

Løpene 2a

NO-3050 Mjøndalen

Norge

arvidandersen@nedre-eiker.frisurf.no

Folketellingen 1875

Personer som er født i Värmland:

Gustav Jansen, f.1838, i **Dalsland**. Han er husmand med jord. Han ble gift med: Brita Stina Andersdatter, f.1835 i **Sillerud** i Värmland. Anne Matisdatter, f.1795 på **Sillerud** i Värmland. Hun er moderen til Brita Stina. Barn til Gustav og Brita Stina: Karl Johan f.1868, Mina Augusta f.1870, Annette f.1873 og Ida Mathilde f.1875, alle er født på **Eiker**.

Johan Pedersen, f.1855 i Värmland. Han er tjenestegut.

Johannes Anderssen, f.1826 i **Arvika** i Värmland. Han er husmand med jord, grøftegraver og lignende. Han ble gift med: Elin Henriksdatter, f.1839 på **Eiker**. Deres barn: Andreas f.1861, Emil f.1869, Johan f.1872, Kristian f.1874, Karoline f.1863, Hanna f.1866 og Anne Marie f.1866, alle er født på **Eiker**.

Anders Gustav Jahnsen, f.1832 i **Arvika** i Värmland. Han er jordeier, eier og driver pottemagerværksted. Han ble gift med: Stine Amundsatter, f.1832 i **Arvika** i Värmland. Deres barn: Anne Marie f.1870 og Mats Ludvig f.1874, begge er født på **Eiker**.

Ole Brynildsen, f.1839 på **Sildre** i Värmland. Han er bruker. Han ble gift med: Maren Andreasdatter, f.1838 i **Drammen** i Norge. Deres barn: Kristoffer f.1864, Marthin Andreas f.1866 og Erik f.1871, alle er født på **Eiker**.

Karl Andreassen, f.1855 i Värmland. Han er grøftegraver og tømmerhugger. Han ble gift med: Karoline Johansdatter, f.1855 på Modum i Norge. De hadde et barn: Josefine Kristine f.1875 på **Eiker**.

Karl Hansen (Ertevigen), f.1829 på **Langsrud** i Värmland. Han er grøftegraver og tømmerhugger.

Anders Johnsen, f.1823 på **Holmedal** i Värmland. Han er grøftegraver og tømmerhugger. Han ble gift med: Anne Gulbrandsdatter, f.1822 på **Eiker**. De hadde et barn: Gina Martine f.1864 på **Eiker**.

Olaf Anderssen, f.1825 på **Järnskov** i Värmland. Han er skredder. Han er enkemann. Han har to barn: Hans f.1859? og Anne Mathilde, f.1862, begge er født på **Eiker**.

Nils Olsen, f.1837 i Värmland. Han er staldkar. Han ble gift med: Anna Olsdatter, f.1836 i Värmland. Deres barn: Ole Fredrik f.1861 i Värmland og Julie f.1872 på **Eiker**

Peder Anderssen, f.1823 i **Arvika** i Värmland. Han er jordarbeider. Han ble gift med: Gunhild Nilsdatter, f.1843 på **Eiker**. Deres barn: Anna Helene f.1863, Andreas f.1864, Nils Martinus f.1867, Kristofer f.1869, Hans Peter f.1872 og Karl f.1874, alle er født på **Eiker**.

Anders Pedersen, f.1821 i **Arvika** i Värmland. Han er bygselsmand og dagarbeider. Han ble gift med: Marit Olsdatter, f.1813 på **Kongsberg** i Norge. De hadde et barn: Borger, f.1854 på **Eiker**.

Anders Anderssen, f.1829 i Värmland. Han er jordarbeider. Han ble gift med: Berthe Kristofersdatter, f.1830 på **Eiker**. Deres barn: Andreas f.1855, Kristofer f.1859, Johan f.1873, Mathilde f.1862, Hilda f.1864, Anna f.1867 og Karoline f.1870, alle er født på **Eiker**.

Anders Anderssen, f.1861 i Värmland. Han er gaardsdreng.

Jonas Andreassen, f.1815 i Värmland. Han er husmand med jord og dagarbeider. Han er enkemann. Hans barn: Andreas f.1851, han er saugarbeider, og Maren f.1861, begge er født på **Eiker**,

Anders Olsen, f.1822 i Värmland. Han er husmand med jord og jordarbeider. Hans barn: Anna f.1856 og Emil f.1864, begge er født i Värmland, og Karl f.1870 og Oluf f.1875, begge er født på **Eiker**.

Nils Nilssen, f.1847 i Värmland. Han ble gift med: Elen Maria Pedersdatter, f.1839 på **Eiker**. Deres barn: Henrik f.1868 og Anette Elise f.1871, begge er født på **Eiker**.

Erik Anderssen, f.1842 i Värmland. Han er murer. Han ble gift med med: *Lena Marie Johnsdatter*, f.1846 på **Eiker**. Deres barn: *Johan* f.1868, *Laura Mathilde* f.1870 og *Anna Marie* f.1873, alle er født på **Eiker**.

Gustav Nilssen (Løv), f.1844 i Värmland. Han er hammersmed.

Kaisa Pedersdatter (Løv), f.1814 i Värmland. Hun er enke. Hennes barn: *Marie Stina (Løv)* f.1849 og *Anders Magnus (Løv)* f.1858, begge født på **Eiker**. Marie hadde et barn: *Ludvig Emanuel Martiniussen (Løv)*, født 1875 på **Eiker**.

Jonas Nilsen (Løv), f.1832 i Värmland. Han er smed.

Anders Anderssen, f.1820 på **Borgvik** i Värmland. Han er husmand med jord og tømmerhugger. Han var gift med *Kaisa Johnsdatter*, f.1829 på **Gunnarsko** i Värmland. Deres barn: *Anders* f.1864, *Karl Johan* f.1866, *Marie Stina* f.1862 og *Tilla* f.1870, alle er født på **Eiker**.

John Svendsen, f.1830 på **Lougsund** i Värmland. Han er huseier og skomager.

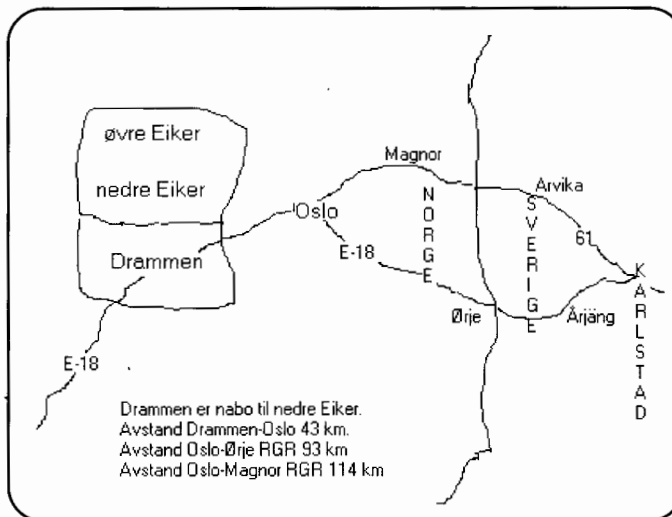
Magnus Anderssen, f.1846 i **Arvika** i Värmland. Han er pottemagersvend. Han ble gift med: *Borgine Borgersdatter*, f.1857 på **Eiker**.

Nils Anderssen, f.1831 i **Arvika** i Värmland. Han er pottemager. Han ble gift med: *Elisabet Engelbredsatter*, f.1833 på **søndre Odalen** i Norge. Deres barn: *Marie Augusta* f.1862 på **søndre Odalen**, *Karl* f.1871, *Emma Karoline* f.1864, *Lina* f.1868 og *Andrine* f.1868, alle er født på **Eiker**.

Stina Pedersdatter, f.1838 i Värmland. Hun ble gift med: *Christian Syversen*, f.1846 på **Eidsvoll** i Norge. Deres barn: *Petter S.* f.1869, *Caroline* f.1868, *Inga Mathilde* f.1871, *Gunda Bollete* f.1874, alle født på **Eidsvoll**. Moderen til Christian: *Ingeborg Maria Andersdatter* f.1805 på **Eidsvoll**.

Anders Anderssen, f.1837 i Värmland. Han er selveier og gaardbruger. Han ble gift med *Marte Kjerstine Pedersdatter*, f.1840 på **Eiker**. Deres barn: *Stina Anette* f.1869 og *Inga Andrine* f.1875, begge født på **Eiker**.

Gustav Bergquist, f.1847 i **Arvika** i Värmland. Han er pottemager. Han var gift med: *Maria Andersdatter* f.1852 i Värmland. Deres barn: *Olai* f.1872 og *Agnes Soffie* f.1866, begge er født i **Arvika** i Värmland.

P. Pedersen, f.1843 i **Arvika** i Värmland. Han er pottemager.

Anders Nielssen, f.1830 i **Arvika** i Värmland. Han er dagarbeider. Han ble gift med: *Berte Olsdatter*, f.1834 på **Modum** i Norge. Deres barn: *Niels* f.1869 og *Anne* f.1866, begge født på **Eiker**.

Aron Anderssen, f.1830 på **Sillerud** i Värmland. Han er strandsidder, huseier og møllekjører. Han ble gift med: *Karen Mathea Eriksdatter*, f.1844 på **Eiker**. Deres barn: *Anne Mathilde* f.1868, *Anette Pauline* f.1871 og *Elise* f.1873, alle er født på **Eiker**.

John Johannessen, f.1832 på **Sillerud** i Värmland. Han er murstensroer. Han ble gift med: *Emilie Hansdatter*, f.1842 på **Eiker**. Deres barn: *Ottillie Sofie* f.1865, *Hansine* f.1873 og *Johan Hendrik* f.1868.

Kristine Johannesdatter, f.1849 på **Kila** i Värmland. Hun er tjenestepige.

Oluf Jonassen, f.1843 i Värmland. Han er graastensmurer. Han ble gift med: *Johanne Torgersdatter*, f.1849 på **Modum** i Norge.

Karl Olsen, f.1821 i Värmland. Han er gaardskarl. Han ble gift med: *Anne Dorthea Nilsdatter*, f.1815 på **Eiker**. Deres barn: *Kristiane* f.1857 på **Eiker**.

Peter Hagström, f.1828 på **Græsmarken i Lund** i Värmland. Han er smed. Han ble gift med: *Kristen Eriksdatter*, f.1834 på **Aalhus i Bergen** i Norge. Deres barn: *Martin* f.1863, *Emil* f.1871, *Lovise* f.1867, alle født i **Kongsberg** i Norge, og *Marie* f.1875 på **Eiker**.

Anders Jahnsen, f.1803 på **Tysmark** i Värmland. Han er husmand med jord, dagarbeider og jordarbeider. Han ble gift med: *Marthe Amundsatter*, f.1803 på **Eiker**.

Nils Johnsen (Heg), f.1835 i Värmland. Han er skinnelægger. Han ble gift med: *Inger Andreasdatter (Heg)*, f.1840 på

Eiker. Deres barn: *Ingvald* f.1866, *Julius* f.1871, *Anna* f.1869 og *Nilsine Marthine* f.1874, alle født på **Eiker**.

Johannes Nystrom, f.1828 på **Glava** i Värmland. Han er smed. Han var gift med: *Brita Olsdatter (Nystrom)*, f.1828 på **Græsmarken** i Värmland. Deres barn: *Anne Sofie* f.1869 på **Eiker**, og *Marie* f.1865 og *Kristian* f.1867, begge er født i **Kongsberg** i Norge.

Hans Vidding, f.1816 på **Tjølla** i Värmland. Han er smed. Han ble gift med: *Anne Jørgine Hansdatter*, f.1827 på **Eiker**. Deres barn: *Anders* f.1853, *Hilda* f.1874, begge født på **Eiker**, *Sara* f.1859, *Petrine* f.1864, begge født i **Kongsberg** i Norge.

Magnus Olsen, f.1831 på **Sillerud** i Värmland. Han er leilending, jordbruger og bjælkehugger. Han ble gift med: *Inger Margrethe Olsdatter*, f.1832 på **Eiker**. Deres Barn: *Ole* f.1870, *Severin* f.1873 og *Anne* f.1867, alle født på **Eiker**.

Anne Nilsdatter, f.1831 på **Sildre** i Värmland. Hun er tjenestepige.

Nils Johnsen, f.1818 i Värmland. Han er gaardsarbeider om sommeren og terskemand om vinteren.

Daniel Jensen (Tollin), f.1819 på **Sillerud** i Värmland. Han er gaardbruger, smed og selveier. Han var gift med: *Anne Stina Ullström*, f.1828 på **Sillerud** i Värmland. Deres barn: *Johan Petter* f.1848 på **Modum** i Norge, han er smed og hjelper faderen, og *Karl Fredrik* f.1855 på **Skauger** i Norge, han er matros og *Andreas* f.1865, *Oskar* f.1868, *Andrine Kristine* f.1862, *Jenny* f.1868 og *Janethe Josephine* f. 1871, alle er født på **Eiker**.

Abel Nilssen, f.1841 på **Holmedal** i Värmland. Han er dagarbeider. Han ble gift med: *Anne Bolette Olsdatter*, f.1851 på **Eiker**. De har et barn: *Nils Olaus* f.1873 på **Eiker**.

Johan Olafsen (Frødin), f.1834 i Värmland. Han er jernbanearbeider. Han ble gift med: *Maren Hansdatter (Frødin)*, f.1834 på **Eiker**. Deres barn: *Laura Otilie* f.1863, *Karoline* f.1865, *Anna* f.1874 og *Olof* f.1873, all er født på **Eiker**.

Petter Anderssen, f.1837 på **Gjemske** i Värmland. Han er banevogter. Han var gift med: *Ingeborg Eriksdatter*, f.1832 på **Skillingmark** i Värmland.

Folketellingen 1891

Personer som er født i Värmland:

Nils Andreassen, f.1850 på **Silbodal** i Värmland. Han er dagarbeider, især jordarbeider som grøftegraver og forpagter. Han var gift med: *Sofie Olsdatter*, f.1862 i **Dalsland**. Deres barn: *Karl* f.1887 og *Anna* f.1889, begge er født på **Eiker**.

Bengt Johan Edkvist, f.1865 på **Ed** i Värmland. Han er gaardsbestyrer (jordbrug). Han ble gift med: *Olava* (patronymikon er ukjent) *Edkvist*, f.1867 i **Sigdal** i Norge.

Kaisa Løv, f.1814 på **Norsogn** i Värmland. Hun er enke. (Hun er nevnt i FT.1875).

Kristine Johannessen, f.1863 på **By** i Värmland. Hun er kokepige.

Karl Nilssen, f.1844 på **Køla** i Värmland. Han er mekanisk fabrikarbeider ved træsliberi. Han ble gift med: *Karoline Andreasdatter*, f.1850 på **Trygstad** i Smaalenene i Norge. Deres barn: *Marie* f.1872, *Karen* f.1877, *Karl Oskar* f.1880 og *Johan Alfred* f.1882, alle er født i **Kristiania** i Norge, og *Julie Fredrikke* f.1888 på **Eiker**.

Oluf Andersen, f.1875 på **Järnskov** i Värmland. Han driver skrædderverksted for egen regning. Han er enkeman. Hans barn: *Hans Andreas* f.1859 på **Eiker**. Han driver skrædderverksted med sin far. (De er nevnt i FT.1875)

Lisa Marie Eriksdatter, f.1844 på **Køla** i Värmland. Hun ble gift med *Olaus Loft-hus*, f.1850 på **Kongsberg** i Norge. Deres barn: *Hulda Lovise* f.1884 på **Sande** i Norge.

Berta Olsdatter, f.1859 i Värmland. Hun ble gift med: *Amund Sletten*, f.1862 på **Øier** i Gudbrandsdalen i Norge. Deres barn: *Jenny Constanse* f.1886 i **Kristiania** og *Kirsten Elvine* f.1888 på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1900)

Sven August Johannessen, f.1839 i Värmland. Han er sjauer.

Johannes Anderssen, f.1826 i **Arvika** i Värmland. Han er forpagter og grøftegraver. Han ble gift med: *Ellen Henriksdatter*, f.1839 på **Eiker**. Deres barn: *Emil* f.1869, han er sadelmager ved jernbanen, *Kristian* f.1874, han er høvleriarbeider, *Johan* f.1872, han er sliberiarbeider, *Jørgen* f.1880, *Martinius* f.1883, *Hanna* f.1866, hun er sypige og *Mina* f.1877, alle er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Peder Anderssen, f.1824 i **Arvika** i Värmland. Han er husmand og grøftegraver. Han ble gift med: *Gunil Nilsdatter*, f.1844 på **Eiker**. Deres barn: *Andreas* f.1864, han er saugarbeider, *Nils* f.1867, han er saugarbeider, *Hans* f.1872, han er saugarbeider, *Karl* f.1874, han er elev, *Peder* f.1877, *Marie* f.1879, *Gunda* f.1881 og *Ingvald* f.1883, alle er født på **Eiker**.

Marie Eriksdatter, f.1847 i Värmland. Hun ble gift med *Johan Johansen*, f.1843 på **Eiker**. Deres barn: *Karoline* f.1880, *Elise* f.1882, *Gina* f.1886, *Martin* f.1873 og *Edvart* f. 1884, alle er født på **Eiker**.

Magnus Magnussen, f.1868 i Värmland. Han er jordbrugsarbeider.

Nils Nilssen (Høgberg), f.1868 i Värmland. Han er jordbrugsarbeider.

Nils Nilssen (Løv), f.1840 på **Eda** i Värmland. Han er dagsarbeider, opplæsser på jernbanen, vedhugger og feier. Han ble gift med: *Kristiane Eriksdatter*, f.1832 på **Eiker**.

Peter Hagström, f.1828 på **Græsmarken i Lund** i Värmland. Han er vogter ved cellulosefabrik, hugger ved for fremmede og har 10 ar jord til havre. Han ble gift med: *Kristine Eriksdatter (Hagström)*, f.1835 på **Aalhus i Jølster** i Norge. Deres barn: *Emil* f.1871 på **Kongsberg** i Norge, han er cellulosearbeider og triller kul. (De er nevnt i FT.1875 og 1900).

Hans Larsen Vidding, f. 1816 i Värmland. Han er dagarbeider, gaardsarbeider og vedhugning. Han ble gift med: *Anne Jørgine Hansdatter*, f.1827 på **Eiker**. Deres barn: *Hilda Anette Jørgine* f.1874 på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875 og 1900).

Nils Johnsen Hegg, f.1835 i Värmland. Han er murerformand ved jernbanen. Han ble gift med: *Inger Margrete Hegg*, f.1840 på **Eiker**. Deres barn: *Nils* f.1876 og *Albert Karolius* f.1882, begge født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Magnus Olsen, f.1831 på **Sillerud** i Värmland. Han er jordbrugende husmand, dagarbeider ved jord-og skogbrugsarbeider. Han ble gift med: *Inger Margrete Olsdatter*, f.1832 på **Eiker**. Deres Barn: *Anne* f.1867 og *Alfred* f.1877 begge er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Jonas Andreassen, f.1815 i Värmland. Han har været gaardsarbeider, men nu alderdomssvag, holder sengen. Han er enkemann. (Han er nevnt i FT.1875). *Karl Anderssen*, f.1843 på **Järnskov** i Värmland. Han er uhrmager og jordleier.

Han var gift med: *Stina Nilsdatter*, f.1842 på **Järnskog** i Värmland.

Kristine Andersdatter, f.1860 på **By** i Värmland. Hun ble gift med: *Gustav Olsen*, f.1855 på **Hønefos** i Norge. Deres barn: *Johan Arnt* f.1884, *Ole Martin* f.1886 og *Gustav* f.1889, alle er født på **Hønefos** i Norge.

Nils Olsen, f.1837 i Värmland. Han er husmand med lidt jord og dagarbeider ved jordbrug. Han er gift med: *Anna Olsdatter*, f.1835 i Värmland. Deres barn: **August** f.1877 på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Stina Danielsdatter, f.1847 på **Värmskog** i Värmland. Hun er tjenestepige.

Anders Johnsen (Tørbæk), f.1823 på **Holmedal** i Värmland. Han er tømmerhugger og grøftegraver. Han ble gift med: *Anne Gulbrandsdatter*, f.1822 på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Karl Andreassen, f.1849 i Värmland. Han er tømmerhugger, husmand og elvearbeider. Han ble gift med: *Karoline Johansdatter*, f.1854 på **Modum** i Norge. Deres barn: *Andreas* f.1877, *Laurits* f.1882, *Emil* f.1884, *Kristoffer* f.1888 og et udøpt barn f.1890, alle er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875 og 1900).

Olaf Brynhildsen (Brække), f.1839 på **Sildre** i Värmland. Han er forpagter jord, dagarbeider og tømmerhugger. Han ble gift med: *Marie Andreasdatter*, f.1838 i **Drammen** i Norge. Deres Barn: *Erik* f.1871, han er tømmerhugger, dagarbeider, gaardsarbeider og sagarbeider, *Anders* f.1877, begge er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Peter Anderssen, f.1837 på **Järnskog** i Värmland. Han er jernbaneformand, skinnengangsformand og forpagter af jord. Han ble gift med: *Ingebjørg Eriksdatter (Anderssen)*, f.1842 på **Skillingmark** i Värmland. De har et fosterbarn: *Emma Kristine Edwardsdatter* f.1873 på **Skillingmark** i Värmland. (De er nevnt i FT.1875).

Johan Olafsen (Frødin), f.1836 i **Arvika** i Värmland. Han er graastensmurer og lidt jord, Han er gift, men hans kone er ikke nevnt. Hans barn: *Olaf* f.1873 og

Sång eller oljud, en bedömningsfråga för rätten

Vid Fryksdals nedre tingslags höstting 1844 inställde sig Magnus Olsson i Kyrkbyn, Lysvik, tilltalad för att han skall "i rusigt tillstånd fört oljud i Lysviks kyrka efter gudstjänstens slut".

Magnus nekade till att ha varit drucken men erkände att han sjungit. Det förmodade han emellertid inte skulle betraktas som oljud.

Åklagaren hade inkallat två vittnen, som tydligen försökte mildra Magnus brott. Visserligen hade Magnus varit *något* drucken när han sjungande gick på stora mittgången på väg ut ur kyrkan, medgav vittnena, men han bar hatten i hand och hade inte burit sig oskickligt åt.

Åklagaren var dock obeveklig. Eftersom Magnus erkände att han sjungit, och domaren ansåg att han därigenom fört oljud fälldes han. I protokollet hänvisas

till en hel rad olika rättsparagrafer och flera anklagelsepunkter. När Magnus gick ut störde han den nyss påbörjade sockenstämman, och det innebar ytterligare en anklagelsepunkter.

Sammanfattningsvis fick Magnus böta 10 riksdaler för oljud i kyrkan då inte gudstjänst hållits (han var ju på väg ut), för fylleri vid sockenstämma 20 riksdaler, för sabbatsbrott 10 riksdaler, totalt 40 riksdaler. Eftersom Magnus saknade tillgångar för att gälda böterna blev de omvandlade till 12 dagars fängelse vid vatten och bröd i länshäktet i Karlstad.

Det är intressant att notera att oljudsböterna fördelades så att hälften gick till angivaren, i det här fallet till åklagaren kronolänsman fanjunkaren J. G. Tobiaeson, och andra hälften till socknens fattiga.

Arne Linnarud

Anna f.1874, begge er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT: 1875 og 1900).

Daniel Karlsen, f.1854 i Värmland. Han er tømmerhugger.

Daniel Jahnsen (Tollin), f.1819 på **Seller** i Värmland. Han er gift med: *Anna Stina Jahnsdatter (Uhlstrøm)*, f.1828 på **Seller** i Värmland. Deres barn: *Oskar* f.1868, han er gaardsarbeider, og *Janette Josefine* f.1871, begge er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875 og 1900).

Karl Olaf Karlsen, f.1862 på **Sildre** i Värmland. Han er tømmerhugger og selveier. Han ble gift med: *Thea Olsdatter*, f.1863 på **Eiker**. Deres barn: *Anna Kaspara* f.1886, *Klara Marie* f.1888 og *Thora Ottillie* f.1889, alle er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1900).

Ole Johannessen, f.1864 på **Silbodal** i Värmland. Han er tømmerhugger.

Abel Nilssen, f.1841 på **Holmedal** i Värmland. Han er pladsforpagter og skindlægger ved jernbanen. Han ble gift med: *Bolette Olsdatter*, f.1842 på **Eiker**. Deres Barn: *Olaus* f.1873, han er arbeider ved jernbanen. og *Anders* f.1888, begge er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875 og 1900).

Nils Jonsen, f.1818 i Sverige. (Mulig den samme som er i FT.1875)

Nils Anderssen, f.1813 i Värmland. Han er jernbanearbeider, har lidt jord.

Nils Anderssen, (Wärmskog) f.1829 i **Arvika** i Värmland. Han er pottemager. Han ble gift med: *Elisabet Ingebretsdatter (Wärmskog)*, f.1833 på **Strøm i søndre Odalen** i Norge. Deres barn; *Emma Karoline* f.1866, *Andrine* f.1868 og *Karl* f.1873, alle er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875 og 1900).

Fortsättning på sidan 17

Gud hugswale våra hiertan

Om en gravsten på en ödekyrkogård i gränsbygden.

av Ulf Johnsson

Vid kaffet, efter utomhusgudstjänsten på Östervallskogs gamla kyrkplats i Kyrkobyn, talar man nuförtiden om de legendariska berättelserna om Karl XII:s besök i byn och hur hans minnessten kom till, hur det gamla sockenmagasinet en gång länsades på säd genom ett borrat hål i golvet. Man fantiserar om höjden på andra sidan sjön där allmogekonstnären "Olof Persson i Kyrkebyn" lär ha funnit all sin silvermalm som "låg så blank att den kunde skäras med kniv". Det talas med saknad om hans folkliga altarpriydnad "Christi dop", basunblåsande änglapar samt den praktfulla ljuskronan med tuppar; föremål som elden tog 1983. Man funderar över Kyrkobyns forntida gårdssamling med sitt tempel och sina invånare. Var det en bit av prästen Groths levnadsöde som Selma antydde i Gösta Berlings saga? Man doppar kakor i kaffet, byter lokalnyheter samt beundrar "konstmästerns" gravsten på den lilla kyrkogården, en sten med ett sägenomspunnet hål.

Den 22 mars 1785 vigdes allmogekonstnären "Olof Persson i Kyrkebyn" med pigan Ingrid Persdotter från Amunderud till äkta makar. Han var 24 år och hon gravid. Men någonting gick snett och samma år antecknade prästen tungt i socknens dödsbok:

No 7: 4 augusti dog hustru Ingrid Persdotter från Kyrkebyn, av håll och sting ålder 20 år

No 8: Samma dag dog nämnda hustruns barn Ingrid Olsdotter där samma städes ålder ½ dygn

Och inte nog med att Olof miste både sin käraste och sitt enda barn. Inom loppet av fem veckor återkom döden ytterligare två gånger till gården där Olof bodde och hämtade hans föräldrar, som båda avled av lunginflammation:

No 9: 13 aug dog hustrun Kjerstin Rasmusdotter i Kyrkebyn av håll och sting 63 år

No 10: 9 sept dog änkeman Per Ols-son i Kyrkebyn av håll och sting 65 år

I socknens statistiska tabeller från 1785 har bygdens själavårdare angett att hustru Ingrid Persdotter avled under "barnsörd". Drygt ett år senare, på självaste nyårsdagen, gifte "konstmästern" om sig med den nittonåriga grannflickan Anna Bryntesdotter. Tillsammans fick de tre flickor och tre pojkar.

På Östervallskogs gamla kyrkplats i Kyrkobyn finns Olof Perssons gravvård. Majestätisk i grå täljsten står den bland järnkorsen. En gravsten som han själv högg och försåg med sina ord:

HÄR
WILAR DU
INGERI PERDOTR
MED DET KÄRE BARN
DE DÖDE DEN 4
AUGUSTUS 1785
GUD HUGSWALE
VÅRA HIERTAN

På minnesstenens andra sida träffar man på följande inskrift:

HÄR
WILAR OLOF
PERSON KYRKOB
FÖD DEN 19 SEP 1760
DÖD DEN 22 JAN 1830
NÄR DE MIG BGRAWER
SKAL I EI BERÖMA MIG
TY HERREN PRISER och
BERÖMMER GUD SOM
RÄTTWIST DÖMMER
DE TROGNA EJ GLÖM
MER

Därunder finns ett slarvigt ristat "GRAF" med ansenligt ojämna och klumpiga skrivtecken, något som antyder att stenen under dåtiden kan ha blivit förskönad av en klottrare. Texten på vårdens ena kortsida är till minne över en av Olofs svärdöttrar (sonen Pärns första hustru):

HÄR HVILAR
DE JORDISKA
LEFNINGER
HUSTUN
ANNA OLSDR
FRÅN KYRKOBYN
FÖDD 15/2 1776
DÖD DEN 6/12 1830

Tvärsigenom gravstenens tyngdpunkt går ett grovt borrat hål, fyllt med hemligheter. Enligt envisa rykten lär Olof ha använt en stång i hålet, vid det tillfället då han själv bar ämnet från täljstensbergets brott på Dalens ägor, en tung vandring över skogen på styva fem kilometer till Kyrkobyn. För denna bedrift krävdes en björns styrka, men "konstmästern" gjorde allt som stod i hans makt för att hedra minnet av sin insomnade hustru och deras dotter.

Bonden Olof Persson var en originell, kreativ samt sägenomspunnen folkkonstnär som levde 1760-1830, i dåtidens avlägsna gränssocken Östervallskog. Hans naiva arbeten skapades med kärlek, fantasi och hantverksskicklighet. Ett av "konstmästerns" mest beundrade föremål är en ytterst säregen spinnrock med drak-huvud och framtassar, skapad 1813 ur en trädrott. Odjuret är majestätiskt gestaltat med en fulländad form, där varje detalj är kärleksfullt snidad. Enligt sägnen skar "konstmästern" med sin "förtrollade kniv" ut var sin djurspinnrock till sina tre döttrar. För att öka kännedomen och kunskapen om "Olof Persson i Kyrkebyn" har jag i samarbete med Fornminnesföreningen Nordmarksstugan sökt efter hans arbeten. Femton sakrala

Värmlänningar i Eiker...
Forts från sidan 15

Anders Anderssen (Portaasen), f.1837 i Värmland. Han er stenkjører ved kalkfabrik. Han ble gift med: *Marte (Portaasen)*, f.1840 på **Eiker**. Deres barn: *Petter* f.1878, *Inga* f.1875 og *Martha* f.1878, alle er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Gustav J., f.1838 i Sverige. Han er husmand uden jord og jordarbeider. Hans barn: *Johan* f.1868 på **Eiker**, han er jordbrugsarbeider og tegleversarbeider. *Stina* er hustru til Gustav, f.1835 i Sverige, hun er ugift?. Hennes svigermoder, *Anna* f.1803 i Sverige. (De er nevnt i FT.1875).

Olaf Anderssen, f.1852 i Värmland.

Inga Anette Olsdatter, f.1881 Värmland.

Johannes Dalbom, f.1843 i Värmland.

Karl Anderssen, f.1848 i Värmland. Han er jernbanevogter, har lidt jord. Han ble gift med: *Pauline Andrea* (patonymikon er ukjent), f.1853 på **Modum** i Norge. Deres barn: *Johan*, f.1883 i **Botne** i Norge, *Karoline* f.1881 og *Agnes* f.1886, begge er født i **Tønsberg** i Norge.

Stina Vikseie, f.1837 i Sverige. Hun ble gift med: *Kristian Syvertsen Vikeie*, f.1845 på **Eidsvold** i Norge. Deres barn: *Petter* f.1869 og *Gunda* f.1875, begge er født på **Eidsvold**, og *Karl* f.1877 og *Ole* f.1879, begge er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Anders Gustav Skarning, f.1846 i Värmland. Han er skomager. Han ble gift med: *Marie* (patonymikon er ukjent) *Skarning*, f.1849 i **Hof** i Norge. Deres barn: *Aksel* f.1883, *Karl* f.1880, *Alftan* f.1885, *Henry* f.1887 og *Agnes* f.1877, alle er født i **Drammen** i Norge. Faderen til Anders,

Forts från föregående sida

utsmyckningar till fyra kyrkor, samt sjutton möbler och vardagsting i allmogestil har hittills påträffats och dokumenterats. Arbeten som nuförtiden äger ett stort kulturellt värde för gränsbygden och är tillverkade utav en av Värmlands mest intressanta allmogekonstnärer. ■

Anders Andersen, f.1814 i Värmland. Han er enkemann. (De er nevnt i FT.1900)

Anders Gustav Jansen, f.1832 i **Arvika** i Värmland. Han er pottemager og bruger jord. Han var gift med: *Stina Andersdatter*, f.1832 i **Arvika** i Värmland. Deres barn: *Adolf Ludvig* f.1872 og *Amalie Charlotte* f.1878, begge født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875)

Anna Johannesdatter, f.1842 på **Stavnæs** i Värmland. Hun ble gift med: *Jørgen Olsen*, f.1844 på **Eiker**. Deres barn: *Nils* f.1875, *Olava* f.1877 og *Johanne* f.1880, alle er født på **Eiker**.

Emanuel Nilssen, f.1859 på Holmedal i Värmland. Han er jordbrugsarb. (Han er i FT.1900)

Aron Anderssen, f.1833 på **Sillerud** i Värmland. Han er stenroer og skovhugst. Han ble gift med: *Karen Mathea Eriksdatter*, f.1844 på **Eiker**. Deres barn: *Elise* f.1873, *Anton* f.1878 og *Johan Georg* f.1885, alle er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Sara Pedersdatter, f.1856 på **Elgo** i Värmland. Hun var gift med: *Anders Johannessen*, f.1854 på **Steneby** i Sverige. Han er arbeider ved kornmølle. Deres barn: *Karl Johan* f.1883, *Olga Pauline* f.1884, *Martin* f.1887 og *Hilda Kristine* f.1889, alle er født på **Eiker**.

Emma Pedersdatter, f.1856 på **Elgo** i Värmland. Hun ble gift med: *Karl Hanssen*, f.1853 på **Fet** i Norge. Han er arbeider ved kornmølle.

Anders Eriksen, f.1847 på **Eskilsæter** i Värmland. Han er stenhugger. Han var gift med: *Kristina Johansdatter*, f.1856 på **Alslo** i Sverige. Deres barn: *Anna* f.1890 på **Eiker**.

Emma Andersdatter, f.1859 på **Gunnarsskog** i Värmland. Hun ble gift med: *Torkil Stengrimsen* f.1854 på **Eiker**. Han er tegleversarbeider og slagter. Deres barn: *Severin* f.1883, *Karoline* f.1887 og *Katinka* f.1890, alle er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1900).

Karl Timmansen, f.1870 på **Silledal** i Sverige. Han er stenhugger.

Fredrik Anderssen, f.1855 på **Elgo** i Värmland.

Han er stenhugger og lidt jord. Han ble gift med: *Berte Marie Simensdatter*, f.1860 på **Eiker**. Deres barn: *Karoline* f.1880, *Andrea* f.1883, *Johan* f.1884, *Matilde* f.1887 og *Inga* f.1889, alle er født på **Eiker**.

Karoline Matilde Anderssen, f.1863 på **Silbodal** i Värmland. Hun er tjenestepige.

Gustav Nilssen, f.1839 i Värmland. Han er tegleversarbeider og bruger af jord. Han ble gift med: *Karin Ottersdatter*, f.1836 på **Eiker**. Deres barn: *Nils Otto* f.1868 og *Martinius* f.1873, begge er født på **Eiker**. (De er nevnt i FT.1875).

Anders Ullstrøm, f.1857 på **Glava** i Värmland. Han er tømmermand og lønnet omreisende prædikant. Han var gift med: *Britta Marie Ullstrøm* f.1856 på **Glava** i Värmland.

Gunder Kristoffersen, f.1842 på **Glava** i Värmland. Han er sagmester.

Johannes Nilssen, f.1840 i Värmland. Han er tegleversarbeider. Han ble gift med *Anne Matea Pedersdatter*, f.1843 på **Eiker**. Deres barn: *Inga Matilde* f.1874, *Petra* f.1877, *Nils* f.1880, *Anete* f.1882 og *Olaus* f.1886, alle er født på **Eiker**.

Karl Jonassen, f.1855 i Värmland. Han er stenhugger. Han var gift med *Kaias Johnsen*, f.1867 i Värmland. Deres barn: *Johan* f.1880 i **Dalsland** i Sverige, *Johan Kristian* f.1886 og *Hjalmar Kornelius* f.1890, begge er født i **Laurvig** i Norge.

Johan Gustav Olsen, f.1835 i Värmland. Han er stenhugger. Han er gift med: *Kaisa Andersdatter*, f.1848 i Värmland. Deres barn: *Johan Albert* f.1880 på **Drobak** i Norge, *Gustav Adolf* f.1883 og *Hjalmar* født 1888, begge er født på **Haug i Ringerike** i Norge. (De er nevnt i FT.1900).

Jahn Petter Nilssen, f.1856 i Värmland. Han er stenhugger. Han er enkemann. Hans barn: *Nils Artur* f.1888 på **Borge** i **Torsnæs** i Norge.

Olaf Nilssen, f.1867 i Värmland. Han er stenhugger. ■

Ur andra medlemsblad

Nr 95

Värmlänningar

AnRopet 2002:3 (StorStockholms Genealogiska Förening) Min släkt i Stockholm med omnejd av *Svante Jahnberg*: bl a snickarmästaren Nils Gustaf Lindstedt (1830-1883) som flyttade 1853 från Sunne till Stockholm.

An-Siktet 2002:3 (Folkare Släktforskarförening) Detta är min morfar Olof Berglund av *Sune Johansson*: Olof Hielte Berglund f 1861 i Tosseberg, Sunne.

Bruksanor nr 37 (Sällskapet Släktforskarne Fagersta) Faddrar, giftomän etc kan hjälpa oss vidare av *Rolf Lundin*: exempel från Våglösa och Undersbol i Rudskoga.

Flydda dagar 2002:2 (Linde Bergslags Släktforskar Förening) Historien om Olof Göransson Ramberg: han bodde i Västra Knoll, Glava socken.

Medlemsblad 2002:4 (Trollhättabygdens Släktforskarförening) Adrian Crispin Peterson – torparsonen som blev Sveriges mest produktiva arkitekt under perioden 1870-1910 av *Bertil Illhage*: Adrian var född 1835 vid Lövedstorp i Grava socken.

Släkt & Slekt 2002:2 (Solør Slektshistorielag) Morttjernsberget på 1700-tallet av *Magne Ivar Mellem*: bl a släkterna Hyytiäinen, Karjainen, Valkoinen och Suhoinen. Purkanstorpets under Åserud i Vinger av *Finn Sollien*: släkten Purkainen.

Släkt & Slekt 2002:3 (Solør Slektshistorielag) Identifisering av Steffen Steffensen Titerud og noen av hans søsken av *Jan Myhrvold*: om släkten Tenhuinen. Lisbet Grelsdatter i Askosberget av *Jan Myhrvold*: om släkten Moijainen. Vem var Nils Nilsson Häkkinens i Norra Röjdåsen fader? av *Niclas Persson*

Släkt-Trädet 2002:3 (Nordvärmlands Släktforskarförening) Tattarmyra av *Kerstin Meric*. Fältjägare Fingal i Tosseberg av *Kerstin Meric*. När Henrik. En backstuga på Torsbyskogen av *Olle Gustafs-*

son. Släkten Lundell i Stöpaforsområdet av *Kerstin Några anteckningar om Röna koppargruva insänt av Gunilla Önnberg*. **Tidningen SGSM Newsletter summer 2002** (Swedish Genealogical Society of Minnesota) President Richard M Nixons anfäder Olof Nilsson och finnen Tomas Jacobsson kom till New Sweden från Värmland med skeppet Mercurius år 1656.

Övrigt

AnletsBladet 2002:3 (Botvidsbygdens Släktforskarförening) Valloner av *Stig Geber*.

AnGripen 2002:3 (Malmö Släktforskarförening) Kronolänsmännen – del 2 av *Sune Nilsson*.

Gräns-Posten nr 46 (Gränsbygdens Släktforskarförening) Dalsland, Bohuslän och Østfold) Julstormen 1902.

Mark-Rötter 2002:3 (Marks Härads Släktforskarförening) Att söka sin amerikanska släkt.

Medlemsblad nr 39 (Lulebygdens Forskarförening) Justerare – en lantmäterissyssla åren 1735-1878 av *Georg Palmgren*.

MGF-Nytt 2002:3 (Midälva Genealogiska Förening) De svenska skatternas historia – del 2 av *Susanne Löwnertz*

Södertälje-Probanden nr 144 (Södertälje Släktforskarförening) Att göra en sockengenealogi av *Carl Szabad*

Västanbladet 2002:4 (Göteborgs-Regionens Släktforskarförening) Brandförsäkringar av *J H*.

Ådalingen 2002:3 (Ådalens Släktforskarförening) Morgongåvan av *Sven Wiklund*.

Jag brukar med intresse studera och hämta uppgifter och inspiration från denna förnämliga tidning. Jag bifogar en antavla för en av mina anmödrar Johanna Magdalena Chenon, dotter till en komminister i Dalby. Hon gifte sig 18-årig, när hon var i långt framskriden grossess med barnafadern, som var lika ung. Hennes man som gick under benämningen "Stora Branäs" är omnämnd i Styffes bok "Det gamla Branäs". Där beskrivs hans närmaste gigantiska yttre och stora styrka. Måhända storleken var sjukligt betingad. I vart fall dog han ung och vår Johanna Magdalena gifte om sig med en "Lilleper" Persson. Ättlingarna till barnen i de två äktenskapen är väl idag en mycket stor skara, varav många fortfarande bor i Klarälvdalen.

Antavlan bygger på antavlor över folk i Dalby som min farfar upprättat, och som nog bygger till en del på uppgifter som han fått fram genom sina kontakter med Lars Bäckvall. Jag har byggt på med uppgifter från diverse Värmlandslitteratur, och då icke minst från herdaminna. Några frågetecken finns väl för namnen i antavlan. Kh i Ekshärad Jonas Dejenströms mamma finns i herdaminnen som benämnd Bergius. I Hellgrens "En kyrkoherdes vardag" heter hon Fernlund. Någon har också sagt mig att hon skulle kallats Bergudd. Hennes morfar Erik Barthelius var klockare och bror till samtida kh Barthelius i Filipstad. Jag är naturligtvis tacksam för rättelser och kompletteringar.

*Carl Henrik Höljfors
Yttersvängen 61
654 68 Karlstad*

Årsmötet 2003

Boka redan nu Årsmötet för 2003. Det kommer att gå av stapeln lördagen den 29 mars klockan 13.00 och platsen kommer även i år att vara Edbergssalen på Arkivcentrum.

Antavla nr 095	Upprättad för Johanna Magdalena Jansdotter Chenon, f 6/1-1780 i Ny.	Anatavla till Carl Henrik Höljfors. Orter i (S) län om inte annat anges		
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63
Nr 2, far	Jansson	Larsson, Jean Johan	Bengtsson, Lars	Westgöte, Bengt Svensson
Chenon	Johan	f. 1662, Filipstad	1631 - 1699	Bengtsdotter, Ingeborg
Dionysius Johannis	f. 2/12-1700	d. 1730, Filipstad	Chenon, Anna Paschilia	Chenon, Paschilius Dionysius
Komminister	g. 1693	g. 1693	8 1629 - 1699	Persdotter, Johanna
f. 23/12-1746	d. 13/5-1777	Asp, Elisabeth	Asp, Fredrik Michelsson	Hansson, Michel
d. 27/10-1806	d. 13/5-1777	f. 1665	1631 - 1692	Olofsdotter, Rebecka
g. 30/3-1775	g. 30/3-1740	d. 1754	Jönsdotter, Anna	Persson, Jon
	4	9 f. 25/1-1719		d. 1670
	Chenon	Chenon, Dionysius Dionysii	Chenon, Dionysius Paschilius	Chenon, Paschilius Dionysius
	Elisabeth Engelborg	f. 3/10-1676	162(7) - 1689, Filipstad	Persdotter, Johanna
Nr 1, ansökare	f. 18/11-1722	d. 30/11-1740, Filipstad	Eriksdotter, Margareta	Nilsson, Erik
Jansdotter Chenon	g. 12/10-1711	g. 12/10-1711	10 1631 - 1719, Filipstad	Persdotter, Ingeborg
Johanna Magdalena	Filipstad	Wallwik, Elsa Johanna	Wallwik, Jöns Claesson	Eriksson, Claes
f. 6/1-1780	d. 1770	f. 1688	1631 - 1691	Tersera, Elisabet
Ny	Filipstad	d. 1/9-1757, Hammarö, Nolgård	Rudbeckia, Magdalena Nilsdotter	Rudbeckius, Nicolaus Johannis
d. 1830	Dejenström	5	11 1647, Västerås(U) - 1726, Linköping(E)	f. 2/1-1622, Västerås(U)
Dalby, S Branäs	Jonas Torberni		Grelsson, Jonas	Nenzelia, Catharina Segersdotter
g. 1798	Kyrkoherde		Spak, Ingrid	
Dalby	f. 26/9-1717	g. 24/6-1712	12	Spak, Torbjörn Eriksson
"Stora Branäs"	Sillerud	Bergius, Martha Gustafsdotter	Gustaf, Klockare	
f. 178(0)	d. 11/5-1783			
Nr 3, mor	Ekshärad	6	Barthelia, Kerstin Ersdotter	Berthelius, Erik Larsson. Klockare
Dejenström	Piscator		13	
Magdalena	Catharina "Kajsa" Maria	Piscator, Bengt Kyrkoherde	Piscator, Andreas Petri. Kyrkoherde	Piscator, Petrus Olsson. Rådman
f. 7/5-1754	f. 4/1-1729	f. 16/10-1693, Ekshärad	22/6-1659 - 10/8-1729, Ekshärad	f. 1625, Karlstad
Ekshärad	Ekshärad	d. 28/7-1776, Ekshärad	Aurenia, Maria	Aurelia, Elisabeth Andersdotter
d. 4/5-1827	Ekshärad	g. 30/1-1728, Österfärnebo(X)	14 25/1-1665, Ekshärad - 27/10-1730	Aurenius, Benedictus Jonae
Dalby		Norin, Magdalena	Nordin, Petrus Benedictii	Berg, Ebba Nilsdotter
		f. 5/4-1707, Österfärnebo(X)	f. 1655	f. 25/1-1635
		d. 25/7-1734, Ekshärad	Wesslander, Catharina	f. 3/9-1637
		7	15	
15/10-2000				

Ordförandekonferensen i Borlänge

I anslutning till årets släktforskardagar hölls traditionsenligt en ordförandekonferens, där aktuella frågor inom rörelsen diskuterades. Här nedan återges några ärenden på dagordningen som kan vara av intresse för den enskilde släktforskaren.

Sekretess

Hur är det egentligen med kyrkböcker som är yngre än 70 år? Är de sekretessbelagda eller inte? Frågan har stötts och blötts den senaste tiden. Det här försökte Per Clemensson, arkivarie och välkänd i släktforskarkretsar, att reda ut. Jo, kyrkböckerna är offentliga handlingar och i princip tillgängliga för den som vill studera dem. Det som är sekretessbelagt är endast enstaka känsliga uppgifter som är yngre än 70 år. Dessa får inte arkiven lämna ut. Problemet är att en arkivtjänsteman inte vet om det över huvudtaget finns några känsliga uppgifter i en kyrkbok och i så fall var de finns. Känslig är en uppgift, om man kan anta att skada uppstår om den utlämnas. Därav följer att ju längre tiden går desto mindre känslig blir uppgiften. Den här frågan kan man dock komma runt på olika sätt. Arkivarien kan till exempel högläsa ur boken för forskaren eller lämna ut den med maskade kolumner. Eller också kan forskaren få skriva under en förbindelse där han försäkrar att inte sprida känsliga data som han råkar se.

Offentligt och/eller privat

Under den här programpunkten var det naturligtvis fråga om Gennline och detta företags utläggning av kyrkböcker på Internet. Ny spännande teknik, men är det bra att släktforskarnas allra viktigaste källmaterial hamnar utanför statlig kontroll? Frågan diskuterades i en paneldebatt där huvudpersonerna var riksarkivarien Erik Norberg och Gennlines VD Peter Wallenskog. Övriga deltagare gjorde en ganska lam insats. Vad som upprört släktforskarrörelsen har ju varit att SVAR tänkt gå in och göra samma

sak som Gennline. Under debatten kom riksarkivarien med det överraskande beskedet att SVAR inte kommer att inom överskådlig framtid konkurrera med Gennline vad gäller kyrkböcker på nätet. I stället skall SVAR satsa på att digitalisera annat källmaterial. Den långsiktiga målsättningen är att allt arkivmaterial skall vara fritt tillgängligt via bibliotek och Internet. Riksarkivets förslag till avtal med Gennline som skulle ha givit t ex Värmlandsarkiv tillgång till kyrkböcker på nätet har dock stoppats. Peter Wallenskog räknar med att det kommer att kosta ca 30 miljoner kronor att ta fram den totala databasen för hela landet vilket skall kunna vara klart år 2004. F n har man åtta anställda som arbetar med detta. Bolagets aktiekapital har satsats av 45 aktieägare.

Nättidningen/släktforskarportalen Rötter

Nättidningen Rötter växer och utvecklas. Håkan Skogsjö, som ansvarar för nättidningen, berättade om sina visioner och tankar inför framtiden. Den i mitt tycke mest intressanta framtidsvisionen var utvecklingen av fler databaser.

Förbundsnytt

Carl Szabad berättade om den nya CD som förbundet har givit ut med titeln Sveriges befolkning 1970. Denna databas innehåller omkring 8 miljoner personer med födelsedatum, adresser mm. Två tredjedelar av alla personer som finns medtagna beräknas fortfarande vara i livet. I projektet Namn åt de döda hade 28 procent av Sveriges församlingar blivit adopterade av forskare. Projektet skall pågå till juli 2003. Ett problem som man stött på är att många avlidna under år 1951 inte är redovisade under rätt församling i grundmaterialet. Särskilt gäller detta för Älvsborgs samt Göteborgs och Bohus län.

Lars-Gunnar Sander

Nr 96

Publicerar här en antavla för min ff ff m, Maria Svensdotter. Jag vill tacka Kenneth Mossberg, Bo Cider och Kerstin Särén för god hjälp.

Björn Stålhed
Barometergatan 3
418 41 Göteborg
Tel: 031-549464

VÄRMLANDSRÖTTER

På VärmlandsRötters medlemssidor finns numera ett medlemsnummer i matrikeln. I och med att Släktforskarförbundet avskaffat det stödjande medlemskapet, kommer man fortsättningsvis att få rabatter och andra förmåner, om man är medlem i en medlemsförening. Exempelvis kräver Gennline ett medlemsnummer för att ge ett billigare årsabonnemang.

Adressetiketten på VärmlandsAnor har, för privatpersoner, numera en extra rad. Ex: 123 abcde – fghij. 123 är medlemsnumret, abcde är användarnamnet och fghij lösenordet för att komma in på VärmlandsRötters medlemssidor.

Av Värmlands 100 socknar finns nu beskrivningar för 53 st. Har Du önskemål om vilken socken som ska läggas på tur, skicka ett meddelande till sekreteraren.

Och Du! Du gör väl Ditt val på "Månadens fråga". Det kan hjälpa oss att bli bättre i vår service och kontakt med Dig som medlem.

Gunnar Jonsson

Upptäckt för Maria Svensdotter, f 24/3-1766 i Mosserud, Väse					ff ff m(33) t. Björn Stålhed. Alla orter i (S) län	
Antavla nr 096	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2, far	Svensson	Påfvelsson, Sven	Svenonius, Påfvel. Kyrkoherde	Larsson, Jon	Larsson, Sven	d. < 1654, Väse, Mosserud
Andersson	Anders	f. 1655, Väse, Mosserud	161(5), Väse, Mosserud - (1661-1665)			
Sven	f. 22/8-1695	d. 12/12-1715, Väse, Mosserud	Jonnsdotter, Kersti			
Länsman	Väse, Mosserud	g. 28/12-1682	Jonsson, Håkan			
f. 28/7-1722	d. 1/9-1753	Håkansdotter, Karin	d. 1682, Ö Fågelvik, Bregården			
Väse, Mosserud	Väse, Mosserud	f. 1655, Ö Fågelvik, Bregården				
d. 1804	g. 13/10-1717, Väse	d. 17/12-1704, Väse, Mosserud				
Väse, Mosserud	4	9				
g. 27/9-1747	Olofsdotter	Jonsson, Olof	Jonsson, Jon	Larsson, Jon		f. 160(3)
Väse	Kerstin	f. 1668, Väse, Glumserud	1624, Väse, Glumstorp - 21/3-1709	Jonnsdotter, Anna		(1600-1603), Väse, Glumserud - < 1647
Nr 1, ansökare	f. 25/10-1699	d. 8/1-1702, Väse, Glumserud	Nilsdotter, Kerstin			
Svensdotter	g. 7/6-1693, Väse	10	1643, Väse, Vålinge - 17/3-1711			
Maria	Väse, Glumserud	Andersdotter, Ingjel	Larsson, Anders	Olofsson, Lars		d. i Väse, Söre
f. 24/3-1766	d. 1/9-1753	f. 1664, Väse, Söre	d. 1686, Väse, Söre			
Väse, Mosserud	Väse, Mosserud	d. 28/6-1753, Väse, Glumserud	Nilsdotter, Ingrid	Andersson, Nils		24/7-1610, Väse, Vålinge - 6/4-1691, Väse
d. 31/12-1837	5	11	1643, Väse, Vålinge - 18/2-1727	Anna		161(8) - 7/9-1688, Väse, Vålinge
Nyed, Borserud	Andersson	Olofsson, Anders	Persson, Olof. Sexman	Olofsson, Per		161(0) - 1685, Väse, Älgånäs
g. 8/10-1788	Per	f. 1672, Väse, Älgånäs	1635, Väse, Älgånäs - 26/6-1735	Andersdotter		f. i Ö Fågelvik, Bäck
Jonsson	f. 29/1-1702	d. 3/12-1742	Eriksdotter, Kerstin	Svensson, Erik		f. 161(0), Väse, Mosserud
Gabriel	Väse, Älgånäs	g. 15/11-1696, Väse	1648, Väse, Mosserud - 28/11-1716	Jonnsdotter, Dordi		f. 161(0), Väse, Glumserud
f. 23/9-1757, Nyed	d. 1775	Jonnsdotter, Ingeborg	Jonsson, Jon			
Nr 3, mor	g. 13/2-1726, Väse	f. 1673, Väse, Glumserud	Se nr 20			
Persdotter	6	d. 29/10-1725	Nilsdotter, Kersti			
Ingeborg	Andersdotter	Eriksson, Anders	Svensson, Erik			
f. 17/5-1729	Kerstin	f. 1670, Väse, Mosserud	f. 1630, Väse, Mosserud	Bengtsson, Sven. Nämndeman, fogde		f. i Väse, Ölmskog
Väse, Viberg	f. 10/4-1704	d. 30/10-1741	Svensdotter, Karin	Andersdotter, Kerstin		f. i Ölme, Rudsberg
d. 31/12-1805	g. 8/9-1699, Väse	14	1638, Väse, Ölmskog - 12/4-1714	Håkansson, Bengt		I Väse, Mo 1652
Väse, Mosserud	Olofsdotter, Ingjel	f. 1674, Väse, Mo	Bengtsson, Olof	Jonnsdotter, Ingeborg		f. i Nyed, Hedås
	d. 1775	d. 28/2-1751	Nilsdotter Kerstin			
	7	15	f. 1652, Väse, Vålinge			
08-2002						

Historien om Olof Göransson Ramberg

av Gunilla Didriksson

Ibland är det ganska förunderligt hur man kan få reda på en person. På Anbytarforums efterlysningar svarade jag en dag en Ingvar Dahl som sökte efter Olof Göransson Rambergs föräldrar Göran Eriksson Dunder och hans familj från Ramsbergs församling. Då jag visste en del om dessa gjorde jag in liten undersökning i mitt eget arkiv.

Göran Eriksson Dunder finns första gången omnämnd i mantalslängden 1663, under Resta Skriftelag med 3 mantal. Familjen står då noterad som ägare till 2 kor. Var den som troligtvis bröt upp ett torp på en plats som heter Torrsjöboda ca 8-9 km söder om Resta by vid en liten sjö, Torrsjön. Byn kallas allmänt också Dunderboda.

Göran Eriksson Dunder Född 1635. Död 31/1 1697 62 år gammal. Var till yrket smed. Familjen gav 2 mark o 16 öre till kyrkan i testamente efter hans död.

hustru nr.1

Karin Hansdotter född 1632. Död 7/1 1680 48 år gammal.

Son **Erik** född 1655 på okänd ort. Död 1718 sjuklig i 3 år, 63 år gammal. Var till yrket smed. Bröt upp ett nytt torpställe i närheten tillsammans med hustrun *Ingeborg Danielsdotter*, född 1657. Dotter **Brita** 1664-1739. Född i Dunderboda. Med sin förra man *BM Anders Ersson* från Resta gift i 3 år, änka i 6 år, sedan omgift med *Hans Didriksson* från Ramshyttan i 14½ år inga barn. 75 år. Dotter **Karin** född 1675. Bodde hos brodern *Erik Göransson*

Son **Olof** 1679-1730, 1703 till Linde. Var vid sin död 1730 på besök från Värmland, Glava socken o Krall .

hustru nr.2

Britta Persdotter född 1650. Änkan omgift år 1700 med *Johan Larsson* från Guldsmidshyttan.

Son **Peder** född 14/1 1683 död

Dotter **Kerstin** född 13/1-1684 gift med *Johan Jonasson-Knop* född 1675.

Son **Anders** född maj 1686. Död 1686,

5 veckor gammal.

Son **Johan** född 1687

Son **Anders** född 1/12 1689, båtsman i Arboga 1711

Son **Per** 1690-1703 14 år gl.

Son **Bengt** född 13/4-1693. Till Linde 1713.

Son **Johan Johansson** 1701 son till *Johan Larsson* och *Brita Persdotter*

Det var så här långt jag själv hade gjort när jag gjort en rekonstruktion av byn Resta. Jag vet att jag tyckte det var intressant när jag läste Olofs dödsruna. Att se att han flyttat till Värmland och det dessutom stod från vilken ort han kom ifrån var naturligtvis roligt, men eftersom det inte var någon släkt blev det för mig bara "intressant". Platsen var Västra Knoll i Glava socken.

Vad Ingvar Dahl hade var en helt annan historia om Göran Dunders son Olof. Han hade läst sin historia.

I en notering från Gillbergs härads dombok 1714 oktober § 5 visar det sig att Olof var i västra Värmland åtminstone år 1712. Så här står det i protokollet, i bevarad språkdräkt men med stavningen normaliserad:

Samma dag anfördes av länsman, välsaktad Anders Nilsson, tvenne ogifte: en dragon Olof Göransson Ramberg, under herr kapten Ramsells kompani och kvinnsperson Britta Larsdotter, för det de lägersmål sinsemellan förövat om julhelgen 1712 på Odenstads säteri, därest de båda tjänt tillsammans.

Efter Brittmässetiden anno 1713 (hade) hon fött ett barn som dött, varför länsman påstod de lagligen plikta måtte. Britta Larsdotter var tillstädes och tillstod sig av dragon Ramberg på Odenstads säteri vara belägrad berörda år och tid.

Kapten Ramsell inkom så skrifteligen som munteligen och tillstod för tingsrätten, att dragon Ramberg för honom detta lägersmål bekänt och tillstått, och således för honom begärt, att han nu måtte bli dömd och sedan efter

sin tilldömda plikt få njuta sine salighetsmedel.

Ramberg var inte tillstädes eller närvarande, utan (som det) berättades för något slagsmål och dråpförsök ("främmat dråpsak") vid senaste Brobacke marknad (= marknaden i Säffle), håller sig ur vägen och ingen vet var han (nu) är. Och som han frånvarande inte bör för detta lägersmål bör dömas, och Britta Larsdotter efter nämndens intygande inte gjort sig skyldig till något annat, så beslutade rätten:

Resolution:

Britta Larsdotter, ogift tillstår sig vid jultiden 1712 lägersmål förövat med dragonen Olof Göransson Ramberg på säteriet Odenstad, där hon blev havande och födde barn efter Brittmässetiden 1713, som nu är dött. Dom och straff utdelas nu trots att inte dragonen är tillstädes, utan för ett dråp skall (han) antingen ha rymt ur landet eller håller sig hemligen ur vägen.

Det framgår av kapten Ramfeldts skriftliga och muntliga berättande inför rätten att Dragonen för honom vidgått sin gärning och för den skull prövar häradsrätten skäligt i anledning av Kungl. Resolution av den 22 maj 1694 att döma Britta att plikta sina 20 marker silvermynt och i brist av betalningsförmåga, bestraffas med ris, samt att undergå en söndags uppenbar kyrkoplikt.

Dragonen skall, när han ertappas och kommer till orten, tingsföras och för sitt brott lagligen dömas.

Odenstad är en av de största gårdarna i Gillberga socken. I samma härad, men nordväst om Gillberga ligger Glava socken. Här gifter sig Olof Göransson Ramberg den 13 februari 1715 med den 14 år yngre Maria Månsdotter (1693 - 1754), bosätter sig i Glava och får med tiden tvenne barn. Dottern Lisken uppges född 24/3 1715 i Övre Ås (Hillringsberg). I mantal 1720 finns familjen i Västra Knoll, Glava där troligen sonen Erik är född 1721.

1723 är Olof Ramberg och hustrun

Nya Soldat CD skivan

Efter att förra årets Soldat CD blivit mycket positivt bemött har vi nu kommit med en uppgraderad skiva, där det nu finns 221 159 poster soldater från nedan angivna regementen. Eftersom det totala antalet soldater vilka tillhört Yngre indelningsverkets organisation är ca 500 000 man förstår ni säkert att de som i dag finns i registret bara är en del av samtliga som skall finnas.

Skivan är som den tidigare en sök-databas där du finner följande uppgifter om varje soldat: Namn, Patronymikon, Född, Död, Aktnummer, Hustru, Hus-truns födelse, Regimente, Rote, Socken, Kompani. Det är sedan meningen att du skall ta kontakt med aktuellt soldat-

register och där kunna ta del av ytterligare uppgifter. De regementen som nu helt eller delvis är genomgångna är följande: Blekinge båtsmän, Kronobergs regimente, Kalmar regimente, Jönköpings regimente, Möres båtsmanskompanier, Tjust båtsmanskompani, Hallands båtsmän, Älvsborgs regimente, Västgöta båtsmanskompani, Västgöta-Dals regimente, Västgöta regimente, Skaraborgs regimente, Livregementets husarer, Männingsregementen i Västergötland, Första och Andra livgrenadjärregementena, Östgöta båtsmän, Södermanlands regimente, Västmanlands regimente, Närke regimente, Närke-Värmlands regimente, Värmlands fält-

jägare, Värmlands regimente, Dal-regementet, Hälsinge regimente, Upplands regimente, Upplands båtsmanshåll, Roslagens båtsmanskompani samt några av Västerbottens och Norrbottens regementens kompanier.

Utöver de här uppräknade regementen finns även på skivan senaste adressuppgifterna till soldatregistren runt om i landet. Du får en liten beskrivning på vad indelningsverket var och hur det fungerade. Skivan kostar 225:- och finns oftast att köpa hos de lokala soldatregistren, eller också kan Du beställa den genom att sätta in summan på Garnisonsmusei Vänners postgiro: 118 58 73-5 och märk kuvertet med Soldat CD 2.

Ytterligare information om skivan kan Du få genom att höra av dig till Centrala Soldatregistret tfn: 0500-46 58 33, eller 46 53 33. Du kan också maila till: bjorn.lippold@p4.mil.se

Björn Lippold

dopvittne hos officeren Johan Ramsell. I fadderlistorna 1725 och 1725 framträder Olof Ramberg i Västra Knoll som dopvittne hos Johan Ramsell. I mantal för Västra Knoll, Glava finns Olof Ramberg med hustru noterad 1723, 1726, 1727, 1728, 1729 och 1730.

När jag läst detta blev historien ännu mer intressant. Hade dessa två Ramsbergsbor följt varandra hela tiden? Jag gick tillbaka till husförhörslängderna för Ramsbergs församling och tittade mera noggrant på dessa personer.

När det gällde Olof Göransson försvinner han från föräldrahemmet i Dunderboda omkring 1703 och uppges då ha flyttat till Linde förs. Han återfinns sedan slutet 1704 i prästgården i Ramsberg, där det i hfl sägs att han ankom från Linde. I Prästgården finns även Johan Ramsell, som vid den tiden var löjtnant och bror till kyrkoherden Andreas Ramsell.

I husförhörslängden kan man konstatera att dessa båda herrar försvinner från församlingen 1709, men hfl talar inte om vart. Det man nu får veta är att Olof ger sig ut på en mycket ödesdiger resa i slutet av 1729, en resa som skulle bli hans sista. Resan går från Knoll och Glava socken i Värmland till Prästgården i

Ramsbergs socken. Troligen har han sällskap av Johan Ramselius och Johans hustru Katarina.

Kanske resan gjordes i samband med Andreas Ramselius död den 18 april 1729 och svägerskan Maria Elisabet Gyllenpatrons död i september samma år. Troligt är att han följde med för att kunna besöka sin syster Britta och hennes make Hans Didriksson, som ännu bodde kvar i föräldrahemmet. Den 20 januari 1730 dör Johan Ramselius hustru i Prästgården. I dödboken står det "*Catharina hustru till Johan Ramselius från Värmland, afsomnade här i Prästgården 65 år gl.*" Bara några dagar senare, den 27 januari 1730 dör även Olof Göransson. I hans dödsruna står det; "*Olof Giöransson från Värmland, Glava sochn o Krall, som här i Torrsjön haft sin födelse, den som ok på sin sera avled. 50 år gl.*"

Om Ingvar Dahl inte ställt sin fråga om Olof Göransson Ramberg på nätet, skulle man troligen aldrig fått veta något mer, varken om honom eller Johan Ramselius.

Artiken är också publicerad i Flydda Dagar 2002:2, Medlemstidning för Linde Bergslags Släktforskarförening

Alla medlemmar får rabatt

På förekommen anledning vill förbundsledningen härmed meddela att alla som är medlemmar i någon eller några av förbundets medlemsföreningar eller sammanslutningar numera har rätt till det **lägre** av de två priser som anges i våra prislistor och annonser.

Tidigare var det endast förbundets stödjande medlemmar som hade denna förmån, och som en övergångsbestämelse har dessa kvar denna förmån fram till och med nyårsafton, då systemet med stödjande medlemmar upphör. Detta gäller såväl den nya CD-skivan "Sveriges Befolkning 1970" som alla andra produkter ur vårt sortiment. Texterna på Rötter och i våra publikationer kommer att ändras allteftersom, men redan nu är det bara att återropa medlemskap för att erhålla det bättre priset.

Ted Rosvall

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

678. a) *Marit Nilsdotter*, f 1729 6/3 i Svensby, **Västra Ämtervik**, d 1809 i Snarås, **Stora Kil**. Hennes föräldrar var *Nils Persson* och *Ingeborg*. Vet någon mera om dessa personer? Marit var gift 1:o m *Petter Andersson*, bonde i Södra Rävlinge, Stora Kil och kyrkvård, f 1718 i mars, d 1767 13/3 i Södra Rävlinge. Vem var hans föräldrar?

b) *Per Pålsson*, bonde i Bäckebrom, **Västra Ämtervik**, f 1760 10/6 Bäckebrom, d 1819 22/6 Bäckebrom. Hans föräldrar var *Pål Nilsson* och *Kerstin Persdotter* i Bäckebrom. Finns mera uppgifter om dessa två?

c) *Annika Olofsdotter*, f 1761 11/9 i Kisterud, **Västra Ämtervik**, d 1829 18/4 Bäckebrom. Hennes föräldrar var *Olof Svensson* och *Karin Larsdotter* i Kisterud. Känner något till mer om dem?

d) *Katarina Olofsdotter*, f 1761 19/2, troligen i **Övre Ullerud**. Födelseförsamlingen anges ej, i vigselnotisen antecknad som piga från Södra Ås i **Västra Ämtervik**, d 1846 1/8 i Humletorp, Övre Ullerud. Känner någon till hennes föräldrar? Hon gifte sig 1779 26/12 i Övre Ullerud med *Måns Persson*, bonde i Humletorp, f 1749 28/5, d 1817 23/2.

Carl Ove Edenström

Solsundavägen 18

131 46 Nacka

Tel. 08-716 25 80

coelle@telia.com

679. Jag söker en *Olof Nilsson Löfgren* f 1774-10-09 som kom från "**Wermland**". Han flyttade till Långvikens glasbruk i Piteå och gifte sig 1812-06-29 med fiskaränkan *Anna L:dr Åman* f 1779-08-22.

Alice Risberg

Tjärhovsgatan 10

942 36 Älvsbyn

alice.rune@hem.utfors.se

680. Min oldefar *Nils Olsen* var fra Varmland i Sverige. Han var født i **Køla** sogn og døpt i Køla Kirke i november 1845 og døde i Froland 1927-12-31.

Foreldrene var *Olof Svendsen* og *Anna Jonsdatter* Årtakan som ble ektevidde i Køla Kirke 1837-02-26. Da bodde de i Hallebol. De fikk etter hvert 9 barn. 2 døde små, 3 drog til Amerika og 4 bodde i Froland hvor det nå finnes mange etterkommere. Nils og kona bodde på Frolands Verk som ligger i Aust Agder. Det ville være kjempebra dersom noen kunne hjelpe med flere opplysninger om min oldefar Nils Olsen og hans slekt. Hvor Famelien bodde, om det finnes slektninger eller om andre slektsforskere vet noe mer om dette.

Gunnar Gundersen

4827 Frolands Verk

Norge

g-gun2@frisurf.no

681. Jag undrar om kyrkoherde *Abraham Nicolai Valingius* f. 1674 i Askersund, d 1734-05-17 i **Millesvik** hade en dotter *Catarina Valingia*? Valingius var präst i Millesvik från 1720. Catarina var gift med *Johan (Jan) Melin*, senare borgare i Askersund och gästgivare i Hammar. Kan han ha varit värmlänning? Melin var min ff ff fm f.

Christer Ode-Lundberg

Ekersgatan 15

703 42 Örebro

Tel. 019-107125

682. Jeg søker etter mine aner i Sverige. Min tippoldefar, *Daniel Danielsson*, kom til Norge i 1851, hvor han bosatte seg i Solbergelven på Eiker prestegell. På hans attest fra presten i Silbodal 23.mars 1851 står det at Daniel er født 1826-11-04 og at han er fra Slemtegen i **Silbodal**. Daniel ble gift 1854-05-08 på Eiker med *Mari Pedersdatter* og der er det *Daniel Andersson* som er hans far. Jeg har funnet at Daniel Andersson var gift med *Maria Persdotter* og at de hadde følgende barn: *Oluf*, født 1820-10-27, *Anders*, født 1823-02-21, *Daniel*, født 1825-11-27, *Daniel*, født 1826-11-04, *Catrina*, født 1830-02-24, *Carolina*, født 1845-01-26. Er det noen som kan hjelpe meg å

kontrollere om dette er de riktige min tippoldefars foreldre og søsken. Hvis det er riktig, kan det da fortelle meg hvor i Silbodal de er født? Hvis det er riktig kan det finnes ut hvem som er aner til min tippoldefars foreldre.

Arvid Andersen

Løpene 2a

NO-3050 Mjøndalen

Norge

arvidandersen@nedre-eiker.frisurf.no

683. Jeg har søkt mine røtter tilbake til ca 1525 på flere grener. Et stort problem er at min farfars far kom fra **Varmland**. Hans navn var *Svante August Pettersen* (i flg kirkebok for Tyristrand, Hole prestegjeld) født 1842. Han giftet seg med min farfars mor i 1871. 4 uker deretter fikk de sitt første barn, en jente døpt *Petra Svantesdatter*. Konen kom antagelig til Tyristrand direkte fra Trøgstad, hvor hun ble født og vokste opp. Etter 1875 flytte disse to til Modum, hvor de bygde opp et bureisningsbruk. 2 barn ble født på dette bruket. Min farfar, *Bernhard* f. 1877 og søsteren *Konstanse Marie* født 1880. I 1881 reiser Svante August sin vei, trolig til USA, men vi kan ikke se at han reiser fra noen norsk havn. Muligens fra Sverige. Barna ble satt bort på div. gardar, men Petra kan vi ikke finne noe sted. Ble hun med sin far? Spørsmålet er: Hvor kom Svante fra i Vermland? Hvor ble han av? Tok han sin elste datter med seg? Alle opplysninger blir tatt imot med stort takk!

Odd Kjetil Berg

Strengen 12

NO-3520 Jevnaker

Norge

o-k-berg@online.no

684. Söker anor i **Övre Ullerud**. Mest känd är *Håkan Olsson* född 1789, boende på Bäck, kyrkvård m.m.

Bertil Hågelid

Gruvgången 41

65343 Karlstad

hagelid@swipnet.se

Ordföranden har ordet

Det är fantastiskt med alla dessa register som i en aldrig sinande ström tas fram inom släktforskarrörelsen. Härom sistens kunde jag ganska väl kartlägga en släkt med hjälp av register över en sockens födde, vigde och döde. Men det saknades ändå en avgörande uppgift som så att säga skulle knyta ihop säcken. Jag gick då in i de mikrofilmade grunddokumenten och se, där fanns den felande länken! Det var några data som helt enkelt inte passade in i registermakarens mall. Vad lär vi oss av detta? Jo det som hela tiden predikas i kurser och handledningar i släktforskning: kolla alltid upp en uppgift i källmaterialet! Då kommer jag till den kontroversiella frågan. Om man ändå skall kolla upp originalkällan, varför hävdar då många att namn förutom att vara normerade även skall återges bokstavstroget i register? Registret är väl ändå bara ett sökhjälpmedel? Kom gärna med kommentarer!

På tal om sökhjälpmedel så har Släktforskarförbundet på Internet startat upp en ny sökmotor "Stora Släkt-Sök" som söker igenom ett flertal större och mindre släktforsarsajter som Föreningen Släktdata, Genealogiska Föreningen samt DIS (exklusive Disbyt) liksom en del mindre sajter. Tanken är att det med tiden ska bli allt fler. Stora Släkt-Sök körs tills vidare på prov. Detta är en mycket angelägen satsning som man verkligen hoppas kommer att lyckas.

Efter att ha varit revisor i Släktforskarförbundet sedan 1994 tyckte jag det fick vara nog och valde att avgå vid årets riksstämma i Borlänge. Nackdelen är naturligtvis att vår förening därmed gick miste om en fot i förbundsledningen. Men jag kunde ju inte drömma om att detta skulle gälla hela Mellansverige! Efter mycket sökande efter ett lämpligt ord för valet av nya styrelsemedlemmar i förbundet fann jag att det enda rätta är det gediget värmländska **stölligt**. Vid

riksstämman redovisade medlemsföreningarna totalt 50 800 medlemskap. På var och en av de elva styrelsemedlemmarna i förbundet går det alltså 4 600 medlemskap. Om man antar att de rikstäckande föreningarnas (DIS, GF och några mindre) medlemskap geografiskt fördelas på samma sätt som de lokala föreningarna, så uppgår antalet medlemskap i Mellansverige till 11 700. Det är nästan 25 procent av förbundet. Här ingår först och främst Stockholm och sedan de större städerna Uppsala, Gävle, Västerås, Eskilstuna, Örebro och Karlstad. Hela denna region saknar representanter i förbundsstyrelsen, vilket närmast får betraktas som en skandal. Det här missförhållandet är vi naturligtvis alla skyldiga till och det bör rättas till vid nästa riksstämma. Annars får vi väl döpa om förbundet till Götalands Släktforskarförbund!

Lars-Gunnar Sander

685. Jag söker *Anders Melander* f 1788-08-03 och hans hustru *Britta Jakobsdotter* f 1785-11-01. De kom från **Värmland** omkring 1810 till Tun i Skaraborgs län. Finns det någon som känner till något om dessa personer eller om släkten Melander är jag mycket tacksam för svar.

Lars Erik Svensson
Tursagatan 41
50446 Borås.
Tel. 033-139850
larserik.s@telia.com

686. Jag har en del "bekymmer" med en släkt under 16-700-tal som heter *Frossberg (Frostberg)*. Jag har hittat detta namn även i **Rudskoga**, bland annat i en vigselnotis från den 10/9 1744 där *Olof Persson Frostberg* gifter sig med *Kersti Larsdotter*. Min fråga är om någon känner till "Frossbergarna". Det känns som de är bergsmän/affärsmän. Släkten flyttar senare till i Lerum och

blir tämligen framgångsrika genom att gifta in sig i en skottsk/tysk familj med allt vad detta kan innebära i goda affärskontakter.

Lars Hagström
Bocksmossen Gård
448 91 Floda
bocksmossen@telia.com

687. Jag efterlyser *Pehr Tapper* född 21/3 1791 någonstans i Värmland, jag vet inte i vilken församling. Han tog värving vid Jämtlands fältjägarregemente 1812. Tog avsked därifrån 1817. Jag vet också att han inflyttade till **Tuna (Y)** 1820. *Pehr Tapper* avled i Bällsta i Tuna 29/11 1858.

Rune Larsson
Åkerbyvägen 96
18335 Täby
rune.larsson@hemel.nu

Saknar du din efterlysning?

Att datorer är ett lynningt släkte har jag fått erfara den senaste månaden. Cirka två veckor innan manusstopp gick min hårddisk sönder och allt som var på den försvann. Det innebar bl.a. att alla efterlysningar som kommit in till mig via mail plötsligt var borta. Jag har mailat till många av er och lovat att er efterlysning ska komma med i detta nummer av tidningen, men det är tyvärr ett löfte som jag inte kan hålla. Så skicka in din efterlysning igen så ska jag sätta in den i nästa nummer istället. Min mailadress är anette.carlsson@mail.bip.net.

Anette Carlsson

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer, både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. Medlemmar får 10% rabatt på föreningens egna publikationer, markerade med *. För angivet pris tillkommer pack och porto. Order som överstiger 500:- skickas per postförskott, övriga faktureras. Egna publikationer kan även köpas direkt hos föreningens sekreterare. Vi rekommenderar beställning via brev till sekreteraren eller e-post till vsff@telia.com. Vid slutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Register och arskrifter

Bogen (S)

Carl-Johan Ivarsson

Fb, Vb, Db 1850-1920 225:- *

Botilsäter (S)

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1721-1920 225:- *

Vigde 1721-1920 110:- *

Döde 1721-1920 150:- *

Ekshärad (S)

Mats Hellgren

Födde 1665-1722 200:- *

Födde 1723-1799 140:- *

Förs. bok 1665-1750 200:- *

Eskilsäter (S)

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1688-1920 225:- *

Vigde 1688-1920 100:- *

Döde 1688-1920 125:- *

Fryksände (S)

Knut Malmström

Födde 1707-1765 225:- *

Glava (S)

Arbetsmarkn. proj. i Arvika

Födde 1696-1817 220:- *

Födde 1818-1872 220:- *

Födde 1873-1920 220:- *

Vigde 1699-1920 175:- *

Gunnarskog (S)

Carl-Johan Ivarsson

Vigde 1688-1920 225:- *

Födde 1688-1799 225:- *

Födde 1800-1842 225:- *

Födde 1843-1871 225:- *

Födde 1872-1920 225:- *

Döde 1688-1843 225:- *

Döde 1844-1920 225:- *

Kila (S)

Gunnar Jonsson

Födde 1640-1817 225:-

Födde 1818-1900 225:-

Vigde 1689-1900 120:-

Bouppt. 1744-1859 60:-

Lysvik (S)

Arne och Moira Linnarud

Fb, vb, db 1692-1793 350:-

Millesvik (S)

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1688-1920 165:- *

Vigde 1688-1920 70:- *

Döde 1688-1920 100:- *

Norra Råda (S)

Mats Hellgren

Födde 1725-1769 140:- *

Stavnäs (S)

Jan Thimberg

Födde 1687-1775 170:- *

Födde 1776-1850 200:- *

Födde 1851-1920 210:- *

Vigde 1687-1920 300:- *

Döde 1687-1820 300:- *

Döde 1821-1920 300:- *

Sunne (S)

Margit Olsson och Arne Linnarud

Fb, Vb, Db 1669-1736 300:-

Fb, Vb, Db 1737-1758 300:-

Fb, Vb, Db 1759-1774 300:-

Fb, Vb, Db 1775-1793 350:-

Södra Ny

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1738-1920 190:- *

(lucka 1783-1822)

Vigde 1739-1920 110:- *

Döde 1739-1920 125:- *

Vitsand (S)

Kerstin Risberg

Fb, Vb 1824-1860 200:- *

Älgå (S)

KG Lindgren

Födde 1688-1835 225:- *

Födde 1836-1924 225:- *

Vigde 1688-1920 125:- *

Döde 1687-1920 160:- *

Ölserud (S)

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1754 - 1920 225:- *

Vigde 1754 - 1920 60:- *

Döde 1754 - 1920 100:- *

Östmark (S)

Kerstin Risberg

Födde 1765-1820 240:- *

Ortregister

Gunnar Jonsson

Värmland 70:- *

Dalsland (ny upplaga) 45:- *

Du kan även göra din beställning på internet.

VärmlandsRötter - www.genealogi.se/varmland

Värmlands Släktforskar-katalog 1999

202 forskare med över 3600 forskaruppgifter. Litteratur- och arkivtips. Släktutredningar i arkiv och samlingar. Registerförteckning mm. 102 sidor

..... 70:- *

Arbetsvandringar Värmland Härjedalen

under 1800-talet 100:- *
Roger Alderstrand o ABF Härjedalen

Värmländska Antavlor 1-50

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1990-1997. Totalt över 14 000 anor. Socken- och släktnamnsregister.

..... 140:- *

Hembygds litteratur

En kyrkoherdes vardag Ekshärad 1700-1758

Mats Hellgren

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fört anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården. År 1758 omfattar dag för dag notering. Häftat 186 sid. 150:- *

Ölme Härads Dombok 1629 - 1650

Axel Em. Löf

Nytryck från 1997. Huvuddelen av materialet utgörs av Ölme härads dombok. Dessutom finns ett par protokoll från Visnum och Färnebo härader, Varnums kyrkobok för tiden 1645-50, en mantalslängd för Ölme och Varnum 1642 mm. Häftad, 234 sid, person och sakregister. 200:- *

Kvarnarna vid Rottnafallen

Eric Sundell

Kvarnindustrins uppbyggnad från 1600-talet. Teknik, matning, kvarnbeskrivningar, personindex. 110 sidor i häfte med 4-färgsomslag 120:- *

Torp och ödegårdar i Ölserud

Maj Olsson m.fl.

Format A4. Plasthäftad med skyddsomslag 60:- *

Värmländsk täljstensinventering

Täljstenen är nuförtiden främst omtalad för sin värmelagrande egenskap i kaminer, men förr tillverkade man kärl, grytor och andra husgeråd i det mjuka ämnet. Stenföremål som utan större svårigheter svarvades, högs ut och formades med enkla verktyg. I Västvärmland finner man husgeråd som främst kommer ifrån *Töcksmarks Telgstens-Bolag*. Verket grundades 1808 med hjälp av *Kongl. Wermeländska Hushållnings Sällskap* och utvecklades på sin tid till Sveriges näst största täljstensindustri. Men det har förekommit täljstensbrytning på andra håll i vårt landskap, från förhistorisk tid och fram till mitten av förra seklet.

För tillfället känner jag till tio tälj-

stensbrott och tre platser som använts till förädling. Jag har hittat ytterligare fem brott i litteraturen som jag hoppas kunna återfinna i naturen. Ett spännande material som jag i samarbete med *Skogs-vårdsstyrelsen* (Arvika) inventerar och dokumenterar. För att kunna forska vidare är jag intresserad av att få hjälp med uppgifter om täljstensbrott, förädlingsplatser och föremål av täljsten i Värmland.

Ulf Johnsson

Utblicksvägen 8D

671 33 Arvika

tel. 0570-807 47

e-post: ghc838b@tinet.se

Utnyttja din medlemsrabatt!

Medlemmar får 10% rabatt på alla publikationer som ges ut av föreningen, markerade med *.

Torp i Botilsäter

Britta Johansson m.fl.

Format A4. Plasthäftad med skyddsomslag 50:- *

Torp och ödegårdar i Huggenäs

Gunnar Jonsson m.fl.

Förteckning och beskrivning med kända inneboende över de försvunna boställena i Huggenäs socken. En sammanställning av resultaten från torpinventeringen åren 1994-2001. Ort- och personregister. 36 bilder. 86 sidor A4 100:-

Boställen i Säffle kommun

Sven Johansson

Över 7000 namn på herrgårdar, gårdar, torp, backstugor och andra bostadshus. Även skolhus, lanthandlar, kyrkor, missionshus, kvarnar, sågar mm på landsbygd och i tätort. Sorterat efter namn. Med kort beskrivning och koordinater enligt Rikets nät 2,5 gon V 1938. 276 sidor A4. 170:-

Rättelse till antavla 91

Från Kjell Åberg i Mellerud har redaktionen fått en rättelse till antavla 91, Augusta Jonsdotters anor, författad av Björn Grindegård. Kjell skriver: Nr 3 Maria Lovisa var inte dotter till Anders Adamsson Stålnacke, utan till dennes kusin Anders Andersson S. De var födda samma år, 1784 och döda samma år, 1839! Så det är inte så lätt. Jag har just talat med Sven Myhl i Göteborg, som är vår expert på smeder i Värmland, han har ju hållit på i drygt 50 år. Detta gör att också Lovisas farfar är fel, det var Anders Andersson S. 1754-1817, sedan är det rätt.

Övrigt

Antavleblanketter

A3, 6 generationer, 5-pack 15:-*

Nytt från VSF 1984-91

hel årgång 75:-

VärmlandsAnor 1992-98

per nummer 30:- *

hel årgång 100:-

VärmlandsAnor 1999-

per nummer 40:- *

hel årgång 120:-

Råd och tips vid registrering

av kyrkböcker 25:-*

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur med den nya adressen till:

Värmlands Släktforskarförening

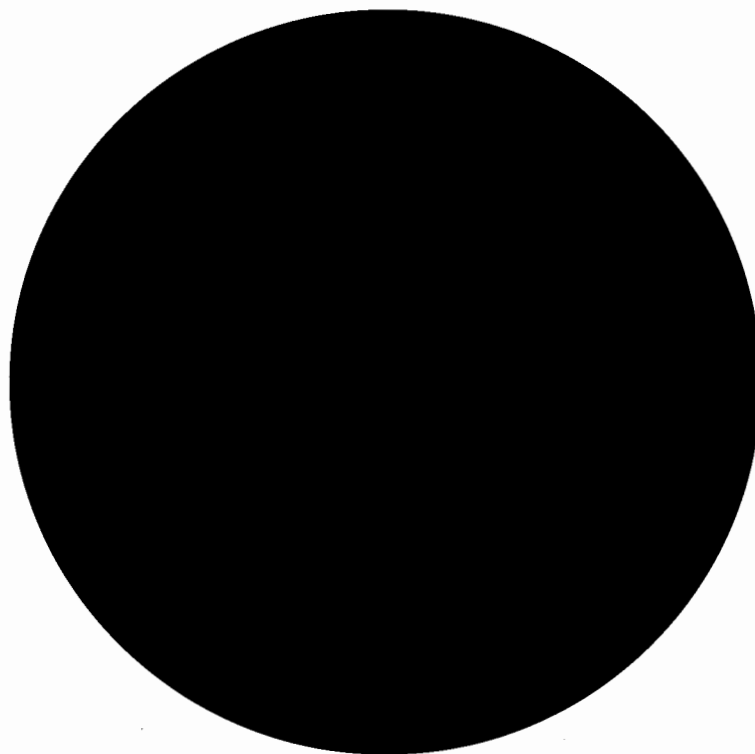
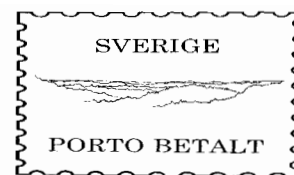
c/o Lars-Gunnar Sander

Norra Berghaget

667 32 FORSHAGA

B

Föreningsbrev

Knappen.

Det är grönt.

Box 2149, Ramgatan 7, 650 02 Karlstad.

Tel 054-22 15 00. Fax 054-22 15 19.

E-post tryckeri@knappen.se. Hemsida www.knappen.se

Miljöcertifierad ISO 14001, Svanenlicensierad